

Suosittelusten vaikuttavuus, 1. toimikunta

2020

arviointipäällikkö Minna Tiili, tarkastuspäällikkö Arto Ahlqvist,
johtavat tuloksellisuustarkastajat Petri Jäske ja Liisa Kähkönen sekä
kaupunkitarkastajat Aija Kaartinen ja Jari J. Ritari

Sisällys

1	Arvioinnin taustatiedot.....	4
1.1	Arvioinnin tavoite ja laajuus.....	4
1.2	Arvioinnin kohde ja taustatiedot	4
1.3	Arviointikysymykset ja -kriteerit	5
1.4	Arvioinnin aineistot ja menetelmät.....	6
2	Vuoden 2017 suositukset.....	7
2.1	Sitovien tavoitteiden toteutuminen	7
2.2	Henkilöstön työhyvinvointi ja sairauspoissaolojen hallinta.....	8
2.3	Toimitilojen käytön tehostaminen	10
2.4	Tavoitteena Suomen yritysmyönteisin kaupunki	13
2.5	Asuntotonttien alennettujen vuokrien taloudelliset vaikutukset.....	14
2.6	Helsingin kaupungin asunnot Oy:n omistajaohjaus.....	16
3	Vuoden 2018 suositukset.....	17
3.1	Tilintarkastuksen johdosta annettujen suositusten seuranta	17
3.2	Sitovien toiminnan tavoitteiden arviointi	23
3.3	Talous	25
3.3.1	Kaupungin talouden arviointi	25
3.3.2	Tontinluovutuksen taloudelliset vaikutukset.....	26
3.4	Strategia ja johtaminen.....	28
3.4.1	Palkitsemisen yhdenmukaisuus ja tasa-arvoisuus.....	28
3.5	Omistajapolitiikka	33
3.5.1	Tavoitteiden asettaminen tytäryhteisöille ja niiden johdolle	33
3.6	Kaupungin vetovoima ja kansainvälisyys	36
3.6.1	Ulkomaisten investointien, yritysten ja osajien houkuttelu	36
3.7	Rakennettu ympäristö ja ekologinen kestävyys.....	42
3.7.1	Uudisrakentamisen laadunvalvonta	42
3.7.2	Päästövähennysten toteuttaminen.....	45
3.7.3	Luonnonsuojeluohjelman toteuttaminen	50
4	Yhteenvedo suositusten vaikuttavuudesta	52
5	Johtopäätökset.....	56
	Lähteet	57

Liitteet..... 59

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

1 ARVIOINNIN TAUSTATIEDOT

1.1 Arvioinnin tavoite ja laajuus

Tavoitteena oli arvioida, mihin toimenpiteisiin keskushallinto ja toimialat ovat ryhtyneet tarkastuslautakunnan vuoden 2018 arviointikertomuksessa esittämien suositusten ja toteamusten johdosta sekä mikä vaikutus toimenpiteillä on ollut. Vuonna 2020 arvioitiin ensimmäisen kerran tämän lisäksi sellaisia vuoden 2017 arviointikertomuksessa annettuja suosituksia, jotka eivät vielä edellisen vuoden (2019) seurannassa olleet toteutuneet lainkaan tai toteutuivat vain osittain.

Arviointi koskee tarkastuslautakunnan 1. toimikunnan vastuualueisiin liittyviä suosituksia. 2. toimikunnan suositusten vaikuttavuudesta on laadittu erillinen muistio.

1.2 Arvioinnin kohde ja taustatiedot

Arvioinnin kohteena olivat tarkastuslautakunnan vuoden 2017 arviointikertomuksen suositusten toteutumattomat tai osittain toteutuneet toimenpiteet ja 2018 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta toteutetut toimenpiteet ja näiden toimenpiteiden aikaansaamat vaikutukset.

Tarkastuslautakunta on vakiintuneen käytännön mukaisesti tehnyt esittämiensä suositusten jälkiseurantaa ja raportoinut siitä arviointikertomuksessaan. Menettelystä on muodostunut käytäntö ainakin suurten kaupunkien tarkastuslautakuntien kohdalla. Toukokuussa 2015 voimaan astuneen kuntalain (410/2015) perusteluissa on todettu, että ”tarkastuslautakunnan olisi hyvä seurata jälkikäteen arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten perusteella toteutettuja toimenpiteitä.” Jälkiseurantaa ei siis ole kirjattu lakiin, mutta sitä suositellaan lain perusteluissa.

Tarkastuslautakunta on Helsingin kaupungin hallintosäännön mukaisesti pyytänyt vuosittain arviointikertomuksen valmistuttua kaupunginhallitukselta ja tarpeelliseksi katsomiltaan lauta- ja johtokunnilta lausunnot arviointikertomuksessa esittämistään suosituksista. Lausunnot on toimitettu valtuustolle tiedoksi. Lisäksi valtuusto on merkittävänsä arviointikertomuksen ja siihen annetut lausunnot tiedoksi, päättänyt kehottaa kaupunginhallitusta antamaan vuoden loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta.

Suosituksien vaikuttavuuden arviointi suoritetaan kahden vuoden viiveellä. Menettelyllä pyritään varmistamaan, että keskushallinnolla ja toimialoilla on riittävästi aikaa ryhtyä toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Vuonna 2020 arvioitiin vuoden 2018 arviointikertomuksessa annettujen suositusten vaikuttavuutta. Kertomuksessa käsiteltiin yhteensä 18 aihetta. Niistä kymmenen liittyi tarkastuslautakunnan 1. toimikunnan vastuualueisiin. Aiheisiin liittyviä suosituksia annettiin 25. Lisäksi arvioitiin sellaisia vuoden 2017 arviointikertomuksessa annettuja suosituksia, jotka eivät vielä edellisen vuoden (2019) seurannassa olleet toteutuneet lainkaan tai toteutuivat vain osittain. Tällaisia toteutumattomia tai vain osittain toteutuneita suosituksia oli kahdeksan. Yhteensä arvioitavana oli siis 33 suositusta.

Kaupunginvaltuusto merkitsi tiedoksi tarkastuslautakunnan vuotta 2018 käsittelevän arviointikertomuksen ja siitä saadut kaupunginhallituksen sekä asianosaisten lauta- ja johtokuntien lausunnot kokouksessaan 19.6.2019. Samalla valtuusto kehotti kaupunginhallitusta antamaan joulukuun loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta. Valtuusto on merkinnyt kaupunginhallituksen selvityksen tiedoksi kokouksessaan 11.12.2019.

1.3 Arviointikysymykset ja -kriteerit

Pääkysymys:

Mitä vaikutuksia tarkastuslautakunnan esittämillä suosituksilla on ollut?

Osakysymykset:

1. Mihin tarkastuslautakunnan vuoden 2018 arviointikertomuksessa esittämien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin keskushallinto ja toimialat ovat ryhtyneet?
2. Mitä vaikutuksia suositusten mukaisilla toimenpiteillä on ollut?

Toimenpiteiden ja vaikutusten toteutumista arvioidaan seuraavasti:

	Toimenpiteet	Vaikutukset
😊 Toteutuu täysin	Kaikkiin suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty.	Vaikutukset ovat olleet myönteisiä.
😐 Toteutuu osittain	Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty osittain.	Vaikutuksia ei ole vielä havaittavissa.
😞 Ei toteudu lainkaan	Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.	Vaikutuksia ei ole voinut olla, koska toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.
⊖ Tietoa asiasta ei ole saatavilla	Käytettävissä oleva aineisto ei mahdollista toimenpiteiden arvioimista.	Käytettävissä oleva aineisto ei mahdollista vaikutusten arvioimista.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

1.4 Arvioinnin aineistot ja menetelmät

Arviointi suoritettiin lähettämällä sähköpostitiedustelu asianomaisen palvelukokonaisuuden johdolle tai muille tahoille. Lisäksi perehdyttiin kaupunginhallituksen ja lautasekä johtokuntien tarkastuslautakunnalle toukokuussa 2019 antamiin lausuntoihin ja kaupunginhallituksen valtuustolle joulukuussa 2019 antamaan selvitykseen arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä.

Tarkemmat tiedot vastaajista ilmenevät lähdeluettelosta.

Tietopyynnöissä pyydettiin vähintäänkin vastausta seuraaviin kysymyksiin:

- Mihin suositusten mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty?
- Mitä vaikutuksia toimenpiteillä on ollut ao. toimintoon?

Lisäksi suurin osa tietopyynnöistä sisälsi myös tarkentavia kysymyksiä, joilla varmistettiin riittävien vastausten saaminen suositusten sisältämistä asioista. Lomakkeeseen oli merkitty ne tarkastuslautakunnan esittämät suositukset, joihin liittyen vastauksia pyydettiin.

Luvussa 2 on esitetty ne vuoden 2017 arviointikertomuksen suositukset, joiden seuranta jatkettiin. Luvussa 3 on esitetty tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2018 käsittelemät arviointiaiheet ja niissä esitetyt suositukset. Jokaisen suosituksen kohdalla on esitetty tiivistetysti hallintokuntien antamat vastaukset tarkastusviraston loppuvuodesta 2019 tekemiin tietopyyntöihin ja valmistelijan sen perusteella tekemät johtopäätökset. Jokainen suositus on arvioitu käyttäen edellä mainittua neliportaista asteikkoa.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

2 Vuoden 2017 suositukset

2.1 Sitovien tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunginkanslian tulee jatkossa ottaa huomioon, että hankesuunnitelman mukainen toteutuminen edellyttää sekä budjetissa että aikataulussa pysymistä.

Vuoden 2017 arviointikertomuksessa annettu suositus liittyi tähän havaintoon: ”Stadion-säätiön ja Kiinteistö Oy Myllypuron Kampuksen osalta sitovat tavoitteet ilmoitettiin toteutuneiksi tilinpäätöksessä. Kyseisten tavoitteiden ei kuitenkaan voitu katsoa toteutuneen, koska Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishankkeessa arvioidut kustannukset ylittyivät, ja Myllypuron kampuksen rakentamisessa aikataulu viivästyi.”¹

Kaupunginhallitus totesi lausunnossaan 14.5.2018, että suunnitelman mukainen toteutus tarkoittaa sekä aikataulua että kustannuksia. Kaupunginhallitus kuitenkin korosti, että talousarviossa ei ole edellytetty nimenomaan hankesuunnitelman mukaista toteutusta, vaan hankkeen talousarviotavoitteeksi asetettua suunnitelman mukaista toteutusta on tarkoituksenmukaista arvioida hankesuunnitelmaa pidemmälle vietyjen ja tarkempien toteutussuunnitelmien perusteella.

Vuoden 2018 arviointikertomuksessa oli tavoitteena, että ”Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishanke etenee kustannusarviossa ja aikataulussa”. Tilinpäätöksessä tavoite oli ilmoitettu toteutuneeksi, mutta arviointikertomuksessa tavoitteen toteutumista ei kuitenkaan voitu todentaa aikataulun osalta, koska arviointiin ei saatu riittävää evidenssiä siitä, mitkä olivat hankkeen tarkat aikataulusuunnitelmat talousarviotavoitteita asetettaessa. Konserniohjauksen päällikkö totesi tuolloin, että tarkat suunnitelma- ja seurantatiedot ovat säätiön ja hankkeen operatiivisia asiakirjoja, joita konserniohjauksella ei ole käytettävissään toteuman arvioimiseksi. Siitä huolimatta konserniohjaus oli arvioinut tavoitteen toteutuneeksi. Vuoden 2018 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta antoi kaupunginkanslialle suosituksen, jonka mukaan sen tulee tavoitetta asetettaessa määritellä, mihin suunnitelmaan toteumaa verrataan, kun sitovaksi tavoitteeksi määritellään suunnitelman mukainen toteutus.²

Vuoden 2019 arviointikertomuksessa tuotiin esiin vastaava tulkintaongelma, kun kaupunginkanslia oli tulkinut, että Kiinteistö Oy Kaapelitalon tavoite ”Tanssin talo -hankkeen toteuttaminen suunnitelman mukaisesti” oli toteutunut. Tarkastuslautakunta katsoi, että kun tavoite on asetettu kaupunginvaltuuston 28.11.2018 hyväksymässä talousarviossa, tavoitteessa tarkoitettuna suunnitelmana on pidettävä ennen tuota

¹ Helsingin kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2017, 15.

² Helsingin kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2018, 16.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

päivämäärää tiedossa ollutta suunnitelmaa. Kaupunginhallitus joutui korottamaan kaupungin rahoitusosuutta 7.10.2019. Siitä huolimatta kaupunginkanslia katsoi, että hanketta on toteutettu suunnitelman mukaisesti. Tarkastuslautakunta antoi kaupunginkanslialle suosituksen, jonka mukaan sen tulee jatkossa ottaa huomioon, että tavoitteen toteutuminen suunnitelman mukaisesti edellyttää, että kyseinen suunnitelma on ollut tiedossa valtuuston päättäessä talousarviosta.³

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet ☺

Suositus on osittain toteutunut, koska kaupunginhallitus yhtyy lautakunnan näkemykseen siitä, että suunnitelman mukaisuus koskee sekä budjettia että aikataulua. Tästä johtuvia epäselvyyksiä ei ole enää ilmennyt tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa. Epäselvyyttä on edelleen siitä, mihin suunnitelmaan toteutumista verrataan. Sekä vuoden 2018 että 2019 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota siihen, mihin suunnitelmaan toteutumista verrataan.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon ☺

Tytäryhteisöjen talousarvioletavoitteiden toteutumisen tulkinnassa ei ole enää muodostunut ongelmaksi suosituksen tarkoittama tilanne, mikä on myönteinen vaikutus. Muilta osin toteutumisen tulkinnasta on kuitenkin edelleen erimielisyyttä.

2.2 Henkilöstön työhyvinvointi ja sairauspoissaolojen hallinta

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunginkanslian tulee yhteistyössä toimialojen kanssa kehittää työyhteisötsolle ulottuvia kannustimia osatyökykyisten palkkaamiseksi ja työssä jatkamisen tukemiseksi.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2017 suositusta perusteltiin seuraavasti: "Sairauspoissaolojen hallinnan kannalta keskeisin haaste on arvioinnin perusteella se, että osatyökykyisten palkkaamiseksi ei ole olemassa riittävästi kannustimia. Osatyökykyisten työn muokkaus ja räätälöinti kuhunkin työyhteisöön sopivaksi vaatii esimiehiltä paljon. Kannustimien puuttuessa osatyökykyisten työn hyödyntäminen on liian paljon yksittäisten esimiesten halukkuuden varassa. Työyksiköiden tasolla ei myöskään aina ole tietoa työkykyjohtamisen erilaisten toimenpiteiden kustannusvaikutuksista. Asiantuntijoiden mukaan yksi harkittava kannustinmalli olisi osatyökykyisten pooli toimialatasolla. Työterveys Helsinki piti tärkeänä myös sitä, että Kelan maksama kuntoutushyvitys kuntoutustuelta työhön palaavista henkilöistä tuloutettaisiin asianomaisen työyksikön budjettiin kaupunkitason keskitettyjen määrärahojen sijasta."⁴

³ Helsingin kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2019, 17, 19.

⁴ Helsingin kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2017, 27.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Kaupunginkanslian selvitys 3.12.2020 ja täsmennys 22.2.2021

Tällä hetkellä työtapaturmista (työtapaturmavakuutus) ja ennenaikaisesta eläköitymisestä syntyvät kustannukset menevät keskitetyistä määrärahoista. Tavoitteena on, että jatkossa nuo kustannukset saataisiin kohdistettua toimialojen ja liikelaitosten omiin budjetteihin. Uskomme, että työkyky- ja työturvallisuusjohtaminen jämäköityisi tämän muutoksen myötä. Asian valmistelu on tarkoitus aloittaa lähiaikoina.

Mikäli henkilö saadaan kuntoutettua takaisin työelämään työkyvyttömyyseläkkeeltä tai kuntoutustuelta, jäävät Kevan työkyvyttömyyseläkekustannukset pienemmiksi. Kevalla oli aikaisemmin käytössä kuntoutumishyvitys, mutta se on nykyisin poistettu.

Kustannukset jäävät sitä pienemmäksi, mitä lyhyempi jakso eläkettä on (maksimis- saan huomioidaan 24 kuukautta eläkkeen alkamisesta). Lisäksi hyvitystä tulee, mikäli eläkettä on edeltänyt osatyökyvyttömyyseläke tai osakuntoutustuki. Joka tapauksessa aktiiviset työkyvyntukitoimet vähentävät kustannuksia ja parantavat osatyökyisten mahdollisuutta jatkaa työuraansa.

Hyvällä työkykyjohtamisella toimiala tai liikelaitos välttyy suurilta työkyvyttömyyskustannuksilta. Jos esimerkiksi 43-vuotias sosiaalityöntekijä jää työkyvyttömyyseläkkeelle, on työkyvyttömyyseläkemaksu noin 120 000 euroa. Vuonna 2019 kaupungin työkyvyttömyyseläkekustannukset olivat noin 14 miljoonaa euroa. Työkyvyn tukitoimien merkitys työkykyjohtamisen tehostajana on suuri.

Helsingissä tuetaan uudelleensijoituksessa olevien työllistymistä palkkatakuuseen sidotulla harkinnanvaraisella rahoituksella (työkokeilu/ oppisopimuskoulutus). Eli Kevan ammatillisen kuntoutuksen rahoituksen lisäksi Helsinki maksaa palkan sivukustannukset ja palkkatakuun mukaisesti palkkakustannukset ylijääviltä osilta työllistävälle yksikölle työkokeilu- ja oppisopimustilanteissa, joissa työnantaja maksaa työntekijälle työsopimuksen mukaista palkkaa. Lisäksi Helsingissä on uraohjaus-valmennus, jossa henkilölle tehdään ura- ja koulutus suunnitelma työllistymisen tueksi.

Työkykyjohtamista on tehostettu myös muilla tavoilla vuonna 2020. Uudelleensijoituksia hoitavat HR-asiantuntijat ovat työkykyverkostossa tehostaneet toimintaansa niin sanotun Työntarjoamisen kahvilan avulla. Kahvila on virtuaalinen kohtaauspaikka Teamsissä. Siellä työkykyverkoston jäsenet, työkykyvalmentajat, etsivät työkyvyttömyysuhan alla oleville henkilöille uutta työtä. Verkosto on osoittanut voimansa koronapandemian aikana ja sen avulla on muun muassa 40 henkilöä löytänyt uuden työn Soten aulatervehtijöinä. Idea Työntarjoamisen kahvilaan syntyi työkykyvalmentajien keskuudessa ja he ovatkin jatkuvasti kehittämässä toimintaansa, mm. lähtevät coachaamaan toinen toisiaan yli toimiala- ja liikelaitosrajojen. Heidän toimintansa tukee suoraan esimiehiä, jotka toteuttavat kentällä työkykyjohtamista haasteellisissa tilanteissa.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Olemme tunnistaneeet osatyökyisten palkkaamiseen liittyvät rakenteelliset haasteet ja käynnistämme vuonna 2021 hankkeen, jossa puututaan tähän haasteeseen. Tulomme entisestään vahvistamaan niitä mekanismeja, joilla osatyökyisten työnsaantimahdollisuuksia parannetaan. Lisäksi vahvistamme sitä, että työn sujuvuuden seurantakeskustelut ja varhaisen tuen mallit ovat kaikkien esihenkilöiden käytössä.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Tarkastuslautakunnan suosituksessa tarkoitettu kuntoutushyvyitys on sittemmin poistunut käytöstä. Onnistuneet työkykyjohtamisen toimet kuitenkin alentavat kokonaismaksuja. Jos työkyvyttömyyseläkettä edeltää osatyökyvyttömyyseläke tai osakuntoutustuki, Keva huomioi kustannuksissa hyvityksen. Vuonna 2021 on tarkoitus valmistella siirtymistä malliin, jossa toimiala, liikelaitos tai virasto joutuu itse maksamaan työkyvyttömyyseläkemaksun. Tällöin niille syntyy kannustin vaikuttaa työkyvyttömyysmaksuihin.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Suosituksen mukainen toimenpide on vasta valmistelussa.

2.3 Toimitilojen käytön tehostaminen

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee asettaa selkeät, velvoittavat tavoitteet toimitilojen käytön tehostamiselle tulevassa kiinteistöstrategiassa.

Helsingin kaupunkistrategiassa kaudelle 2017–2021 määriteltiin, että kaupunki laatii kiinteistöstrategian. Kiinteistöstrategian mukaan kaupunki lisää tilatehokkuutta, tilojen käyttöastetta sekä muuntojoustavuutta ja monikäyttöisyyttä. Toimenpiteinä kiinteistöstrategiassa on

- kehittää toimistotilojen käytön tehokkuutta, jota varten kehitetään menettelytapa, jolla voidaan inventoida ja seurata kaupungin toimistotilojen henkilöstömäärää
- tilankäytön hallintaa varten otetaan käyttöön tietojärjestelmä, jonka avulla käyttäjät voivat seurata tilankäyttöään
- palvelutiloissa kehitetään tehokkuutta muun muassa käyttötuntien määrää lisäämällä
- toimistotiloissa siirrytään monitilaympäristöön ja kehitetään palvelutilojen monikäyttöisyyttä, muuntojoustavuutta ja modulaarisuutta.⁵

Strategiassa otetaan myös vahvasti kantaa omistajuuteen: tavoitteena on pitkäjänteisen omistajapolitiikan ja salkutuksen avulla luopua kiinteistöistä joko niitä kehittämällä tai suoraan myymällä.⁶

⁵ Helsingin kaupungin kiinteistöstrategia 2020.

⁶ Helsingin kaupungin kiinteistöstrategia 2020.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Kiinteistöstrategian laadinta viivästyi ja se hyväksyttiin kaupunginhallituksen kokouksessa 22.6.2020 (§ 400). Kaupunginhallitus totesi, että toimitilastrategian hyväksymisen jälkeen päivitettävät kiinteistöpoliittinen ohjelma, sisäilmaohjelma ja näiden yhteinen toimeenpano-ohjelma tuodaan päätettäväksi tarkoituksenmukaisiin poliittisiin toimieliimiin. Tässä yhteydessä päätöksentekoon tuodaan myös muodostettavien kiinteistösalkkujen salkutuksen kriteerit ja mittarointi. Toimeenpanoa varten perustettiin ohjausryhmä.⁷

Tilankäytön tehostaminen on ollut pitkään strategisena tavoitteena ja siihen liittyviä velvoittavia tavoitteita on toistaiseksi asetettu lähinnä talousarvioissa ja talousarvion noudattamisohjeissa.

Kaupunkiympäristön toimialan selvitys 4.12.2020

Tilankäyttö on tehostunut palvelutiloissa kuten kouluissa ja päiväkodeissa. Helsinki pärjää vertailussa hyvin muihin kuntiin verrattuna. Tilahankkeiden yhteydessä hankesuunnitteluvaiheessa tarkastellaan tunnuslukuja tilatehokkuudelle. Tilankäyttöä tehostaa myös kaupungin kasvu. Haasteena on, että liiallisesta tilatehokkuudesta on syntynyt jopa ongelmia. Tilankäytön tehostaminen edellyttää myös riittävää ilmanvaihtoa ja WC-kapasiteettia.

Toimistotiloissa tilankäyttö on tehostunut muuttojen ja tilamuutosten kautta. Koronan takia toimintatavat ovat toimistotyössä muuttuneet merkittävästi, mikä mahdollistaa tilankäytön edelleen tehostamisen. Käyttöasteen seurantaan ei ole vielä työkaluja. Muuntojoustavuus ja monikäyttöisyys toteutuu uusien tilojen suunnittelussa. Rakennuskanta uusiutuu kuitenkin hitaasti. Kiinteistöstrategian toimenpiteet ajoittuvat vuosille 2020–2021.

Kaupunginkanslian selvitys 11.12.2020

Kaupunginhallituksen 22.6.2020 hyväksymä toimitilastrategia, eli kiinteistöstrategia, linjaa muun muassa, että palvelutilojen tarve, mitoitus ja toiminnalliset vaatimukset perustuvat ennakoiviin ja joustaviin palveluverkkosuunnitelmiin. Tilojen suunnittelua ja käyttöä ohjataan tilaomaisuuden arvoihin perustuvien kriteerien ja tunnuslukujen kautta. Toimitilastrategian toteutussuunnitelman ja vuoden 2021 talousarvion mukaisesti vuoden 2021 aikana määritellään kaupunkitasoiset periaatteet toimialojen palveluverkkosuunnitteluun. Periaatteet tulevat sisältämään esimerkiksi kävijämääriä minimitasojen palvelujen järjestämiselle. Laadittavat periaatteet ottavat kantaa palvelutuotannon fyysiseen sijoittumiseen tai eri toimintojen, mukaan lukien asukaskäyttö, kokoamiseen samoihin kiinteistöihin. Lisäksi vuoden 2021 aikana määritellään merkittävimpien palvelujen optimaaliset yksikkökoot ja tavoitteelliset saavutettavuudet toimialojen ja kanslian yhteistyönä.

⁷ Khs 22.6.2020 § 400.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Periaatteilla tuetaan toimialojen palvelutarpeeseen ja optimaaliseen sijaintiin perustuvaa palveluverkkosuunnittelua. Jo aiemmat tehdyt linjaukset ovat tehostaneet esimerkiksi opetustoimen ja varhaiskasvatuksen tilankäyttöä, mutta mahdollisuuksia tilankäytön tehostamiseen ja monitilaympäristöjen suunnitteluun on tunnistettu edelleen. Koronan aiheuttamien poikkeusolojen ja etätyön myötä on tunnistettu tarve arvioida toimistotilojen tulevaisuuden tarvetta.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Kiinteistöstrategia ei sisällä velvoittavia toimenpiteitä tilankäytön tehostamiseksi, mutta sen toteuttamissuunnitelmassa ja talousarviossa tullaan määrittelemään esimerkiksi tilojen saavutettavuuteen, minimikävijämääriin ja yksikkökokoon liittyviä kaupunkitasoisia periaatteita. Nämä periaatteet toimialojen palveluverkkosuunnitteluun laaditaan vuonna 2021.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Tilankäytön tehostaminen on ollut pitkään tavoitteena. Tilankäyttöä on tehostettu huolimatta siitä, että kiinteistöstrategian laadinta on viivästynyt.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee parantaa tilankäytön tilastointia ja seurantaan siten, että tilamäärästä ja tilatyypeistä on saatavilla vertailukelpoinen tieto, jotta myös toimistotilojen tehokkuutta voidaan seurata.

Kaupunkiympäristön toimialan selvitys 4.12.2020

Kaupungin tilakäytön seuranta on tähän asti perustunut Haltia-vuokrajärjestelmään. Haltiasta on tehty TilaWeb-versio, joka toimii internetissä ja sitä voivat toimialat käyttää. Helsingin tilatiedon määrittelyjä on kehitetty vuokramallin uudistushankkeessa, jossa pyritään kohdentamaan tilojen kustannustietoja entistä paremmin tiloille ja luokittelemaan (tai salkuttamaan) erilaisia kohteita käytön sekä kustannusten ja tulojen perusteella. Käynnissä on palvelu- ja tilaverkkosuunnittelun digitalisointihanke, jota valtiovarainministeriö rahoittaa (VM:n päätös 6.4.2020). Hankkeessa kehitetään palvelu- ja tilaverkkosuunnittelussa tarvittavan tiedon digitaalista, reaaliaikaista hallintaa yli toimialarajojen. Tavoitteena on hallita kunnan palvelutarvetta ja tilakapasiteettia reaaliaikaisesti ja arvioida palvelu- ja tilatarvetta tulevaisuudessa väestöennusteiden pohjalta. Asiatuntijaresurssien niukkuuden takia hanketta ei ole voitu vielä käynnistää. Parhaillaan on käynnissä myös VM:n rahoittama Maakuntien tilakeskuksen Kuntien tilatietohanke, jossa kuntien tilatiedon ja tilatalouden määrittelyjä ja hallintaa pyritään yhdenmukaistamaan. Hankkeessa syntyviä tietojen määrittelyjä hyödynnetään myös Helsingin omissa tilatiedon hallinnan kehittämishankkeissa. Suurin muutos on tapahtumassa palvelu- ja tilaverkon hallinnassa, jossa on käynnissä VM:n rahoittama hanke. Hanke päättyi marraskuussa 2021.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Kaupunginkanslian selvitys 11.12.2020

Tietojärjestelmien kehittäminen on edelleen kesken. Haltia-järjestelmän tiedoista on olemassa toimialoille avoin selainpohjainen TilaWeb, jonka tietosisältö on hyvin niukka.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Suosituksista on alettu edistää, mutta palvelu- ja tilaverkkosuunnittelun digitalisointihanke ei ole käynnistynyt asiantuntijaresurssin niukkuuden takia. Vuoden 2021 lopulla on tarkoitus saada päätökseen Kuntien tilatietohanke, joka on tilatyypin vertailun kannalta keskeinen uudistus.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Hankkeet ovat vielä kesken, joten niillä ei ole vielä ollut vaikutuksia.

2.4 Tavoitteena Suomen yritysmuotoisin kaupunki**Tarkastuslautakunnan esittämä suositus**

Kaupunginkanslian elinkeino-osaston tulee varmistaa, että viranhaltijoiden ongelmallisista kaksoisrooleista luovutaan.

Kaupunginkanslian selvitys 8.12.2020

Elinkeinojohtaja ei toimi enää Forum Virium Helsingin hallituksessa, mikä aiheutti aikaisemmin eniten tilanteita, joissa elinkeinojohtajan tuli jäädä itsensä päätöksenteosta elinkeinojohtajan esittelijänä. Käytännössä tilanteita, joissa elinkeinojohtajan tulee jäädä itsensä päätöksenteosta hallituksen jäsenyyden vuoksi on erittäin harvoin. Ongelmatilanteet on voitu välttää selkeillä toimintatapaohjeistuksilla.

Kaikkien kaksoisroolien välttäminen ei kuitenkaan ole toiminnan kannalta tarkoituksenmukaista. Tytäryhtiöissä toteutetaan merkittävä osa elinkeinopoliittisesti vaikuttavasta työstä. Yhteistyön ja synergiaetujen vuoksi on tärkeää, että tätä yhteistyötä vahvistetaan myös hallitustyöskentelyllä. Vastaava tilanne toteutuu myös muilla osastoilla ja toimialoilla.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Eniten jäävästilanteita aiheuttavasta kaksoisroolista on luovuttu, mutta kaikista hallituksen jäsenyyksistä luopumista ei pidetä tarkoituksenmukaisena.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Elinkeinojohtaja ei toimi enää Forum Virium Helsingin hallituksessa, mikä on vähentänyt jäävästilanteita.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

2.5 Asuntotonttien alennettujen vuokrien taloudelliset vaikutukset**Tarkastuslautakunnan esittämä suositus**

Kaupunkiympäristön toimialan ja kaupunginkanslian tulee parantaa taloudellisten vaikutusten esittämistä maa- ja asuntopolitiikan asiakirjoissa sekä tilinpäätöksessä.

Vuoden 2017 arviointikertomuksessa todettiin: ”Arvioinnin perusteella tietoja vuokratuista ei lainkaan esitetä talouden ja asumisen suunnittelu- ja seuranta-asiakirjoissa. Talousarviossa tai tilinpäätöksessä tukea ei voida sellaisenaan esittää, koska kyse ei ole määrärahasta. Tontinvuokrasubventio on kuitenkin mahdollista esittää tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa informatiivisena asiana. AM-ohjelma puolestaan käsittelee maa- ja asuntopolitiikan tavoitteita, mutta ei lainkaan siihen liittyviä kaupungin tuloja ja menoja. Maa- ja asuntopolitiikan tuloksellisuuden arviointi edellyttäisi kuitenkin arviointia sekä siitä, ovatko asetetut tavoitteet toteutuneet, että siitä, minkälaisilla panoksilla toteutuminen on saavutettu. Tämän vuoksi olisi hyvä esittää tieto myös alennetuista tontinvuokrista.”

Kaupunginkanslian asunto-ohjelmapäällikön selvitys 11.12.2020

Kaupungilla on ollut käynnissä monivuotinen hanke maapoliittisen kokonaisuuden kehittämiseksi. Yhtenä keskeisenä tavoitteena on ollut läpinäkyvyyden saavuttaminen ja yhdenvertaisuuden toteutuminen maanvuokrassa. Kaupunkiympäristölautakunta käsittelee 8.12.2020 maapoliittisten linjausten toisen osan ja sen soveltamisohjeen sekä esitti ne kaupunginhallitukselle. Muutosten taloudelliset vaikutukset on arvioitu valmisteluaineistossa. Kaupunginhallitus päätti 1.4.2019 Helsingin tontinluovutuslinjauksista.

Kaupunkiympäristölautakunta käsittelee 10.11.2020 asuntotonttien sekä asumista palvelevien tonttien maanvuokrauksen yleisiä periaatteita. Asia käsitellään kaupunginhallituksessa ja -valtuustossa alkuvuoden 2021 aikana. Näiden valmistelujen yhteydessä on tehty taloudellisten vaikutusten arviointia. Linjausten valmistelussa on sekä käytetty kaupungin ulkopuolisia asiantuntijoita ja teetetty erilaisia selvityksiä ja laskelmia, että tehty yhteistyötä kanslian ja kaupunkiympäristön toimialan kanssa. Maapoliittisten linjausten kautta linjataan, millä tavoin ja mihin hintatasoon maanluovutukset Helsingissä tehdään. Asuntopoliittisten linjausten kautta linjataan, mihin hallintamuotoon ja kuinka paljon tontteja luovutetaan. AM2020-ohjelma hyväksyttiin 11.11.2020 kaupunginvaltuustossa.

Kaupunginkanslian talousarviopäällikön selvitys 11.12.2020

Kaupunkiympäristölautakunta on päättänyt 10.11.2020 esittää kaupunginhallitukselle asuntotonttien sekä asumista palvelevien tonttien maanvuokrauksen yleisten periaatteiden hyväksymistä. Periaatteiden mukaisesti asuntotonttien arvo sekä maanvuokra määritetään jatkossa aina markkina-arvon mukaisesti. Mahdolliset

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

asuntohankkeen rahoitus- ja hallintamuodosta johtuvat maanvuokravaikutukset otetaan huomioon vain maanvuokrasta myönnettävin määräaikaisten alennuksien.

Suositukset eivät vielä ole vaikuttaneet tilinpäätöksessä raportoitavaan sisältöön. Jatkossakin periaatteiden hyväksymisen jälkeen on mahdollista raportoida vain uusien periaatteiden mukaan solmittujen vuokrasopimusten vaikutusta. Aiemmin solmittujen vuokrasopimusten markkinahintaa alemman vuokratason arvioimiseen uudistus ei ole tuomassa muutoksia.

Uusien vuonna 2021 käyttöön otettavien periaatteiden on arvioitu lisäävän kaupungin tonttihinnoittelun ja maanvuokraustoiminnan läpinäkyvyyttä sekä edistävän yhdenvertaisuuden toteutumista maanvuokraustoiminnassa.

Kaupunkiympäristön toimialan selvitys 16.12.2020

Tieto vuonna 2019 luovutettujen asuntotonttien arvioidusta subventiosta on toimitettu toimialan hallinto- ja tukipalveluille vuoden 2019 tilinpäätöstä varten. Asuntotonttien vuokrauksiin sisältyvä subventio arvioidaan tontin pitkäaikaista vuokrausta koskevan päätöksen yhteydessä ja ilmenee kulloinkin kyseessä olevaa tonttia koskevan vuokrauspäätöksen perusteluista. Vuoden 2021 aikana on tarkoitus ottaa käyttöön käytäntö, jossa asuntotonttien varauspäätökseen sisällytetään alustava arvio toteutuvan subvention määrästä.

Vuoden 2019 tilinpäätös ja AM-ohjelma 2020

Edellä toimiala on kertonut toimittaneensa tiedon subvention määrästä tilinpäätöstä varten. Kaupunginkanslian talousarviopäällikön mukaan suositukset eivät vielä ole vaikuttaneet tilinpäätöksessä raportoitavaan sisältöön. Tilinpäätöksestä 2019 ja AM-ohjelmasta 2020 etsittiin hakusanoilla "subven", "alennet" tai "asuntotont" arviota subventiosta, mutta sitä ei löytynyt.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Maapoliittisten linjausten ja tonttien maanvuokrauksen periaatteiden valmistelun yhteydessä on kaupunkiympäristön toimialan mukaan tehty taloudellisten vaikutusten arviointia. Tilinpäätöksessä ei kuitenkaan ole esitetty tietoa tontinvuokrasubventiosta.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Vuoden 2021 aikana on tarkoitus ottaa käyttöön käytäntö, jossa asuntotonttien varauspäätökseen sisällytetään alustava arvio toteutuvan subvention määrästä. Vaikutuksia ei siis vielä ole.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

2.6 Helsingin kaupungin asunnot Oy:n omistajaohjaus

Tarkastuslautakunnan esittämät suositukset

- Omistajaohjauksen selkeyden kannalta olisi parempi, että konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallituksen tai sen konsernijaoston jäsenet, pormestaristo ja viranhaltijat eivät toimisi tytäryhteisöjen johdossa.
- Kaupunginkanslian tulee valmistella konserniohjeen päivitys ottamaan huomioon aiempaa tiukempi esteellisyysääntely.

Kaupunginhallituksen lausunnossa 14.5.2018 vuoden 2017 arviointikertomuksen johdosta kaupunginhallitus totesi muun muassa: "Kaupungin vahvan ja aktiivisen omistajaohjauksen kannalta on tärkeää, että tytäryhtiöiden hallituksissa on henkilöitä, joilla on hyvä käsitys siitä, mitä kaupunki omistajana haluaa ja millaisia yleisiä intressejä kaupungilla on. Emokaupungin konsernijohtoon jäsen edistää tytäryhteisössä emokaupungin ja sitä kautta koko kaupunkikonsernin etua. Konserni-intressin edistämiseen liittyvät perusteet puoltavat sitä, että konsernijohtoon kuuluvan henkilön osallistumista kaupungin tytäryhtiön hallitukseen ei ole pidettävä periaatteellisesti ja kategorisesti ongelmallisena."

Helsingin kaupungin asunnot Oy:n hallituksen puheenjohtaja vaihtui keväällä 2020. Kaupunkiympäristön toimialan apulaispormestaria ei enää nimetty hallitukseen, mutta hallituksen puheenjohtajaksi nimettiin kuitenkin konsernijohtoon kuuluva eli kaupunginhallituksen konsernijaoston jäsen.⁸

Kaupunginkanslian selvitys 1.12.2020

Kulloinkin voimassa olevista esteellisyysäännöksistä säädetään laissa. Kaupunki ja sen tytäryhteisöt ovat velvollisia noudattamaan lain säännöksiä ja konserniohjeella vain täydennetään näitä. Kuten aikaisemmista vastauksista on ilmennyt, kaupunki suhtautuu näihin lakisääteisiin esteellisyysäännöksiin vakavasti ja huolellisesti, ja nimeämistilanteissa nimettävän henkilön riippumattomuus varmistetaan. Lakisääteisistä esteellisyysvaatimuksista ei ole katsottu tarpeelliseksi lausua konserniohjeessa erikseen, eikä konserniohjeen päivittämiseksi ole ollut tarvetta erityisesti esteellisyysääntelyyn liittyen. Lainsäädäntöä ja siitä mahdollisesti konserniohjeeseen ja muihin konserniohjauksen asiakirjoihin aiheutuvia muutostarpeita seurataan jatkuvasti. Samoin arvioidaan muita tarkennus- tai muutostarpeita konserniohjeen osalta.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet ☹️

Suosistusten mukaisesti ei ole toimittu.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon ☹️

Vaikutuksia ei ole voinut olla, koska suositusten mukaisesti ei ole toimittu.

⁸ Khs koja 16.3.2020 § 28.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

3 Vuoden 2018 suositukset

3.1 Tilintarkastuksen johdosta annettujen suositusten seuranta

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että tilintarkastajan antamien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin ryhdytään viivyttämättä havaittujen epäkohtien poistamiseksi.

Kaupunginkanslian selvitys 8.1.2021

Kaupunginkanslian mukaan sitä koskevia suosituksia on pääsääntöisesti vähän. Lisäksi osa suosituksista koskee kaupunkiyhteisiä prosesseja, joissa prosessinomistajana on kansliapäällikön sijasta joku muu kaupungin johtoryhmän jäsen (viisi kanslian kuudesta osastopäälliköstä kuuluu kaupungin johtoryhmään). Koska suosituksia on vähän, niiden toteuttamista varten ei ole rakennettu erillisprosessia, vaan toteuttamista valvotaan tapauskohtaisesti. Tilintarkastajan raporteissa välitöntä huomiota edellyttävistä A-tason suosituksista keskustellaan vastuuosaston/-osastojen kanssa.

Kaupungilla on vastikään otettu käyttöön uusi sisäisen tarkastuksen kriittisten raporttien toimintamalli, jossa toimenpiteiden seurantaa ja raportointia pormestarille ja kansliapäällikölle toteutetaan kuukausittain. Mallin soveltamisesta saatavia kokemuksia voidaan mahdollisesti jatkossa hyödyntää myös tilintarkastajan antamien suositusten seurannan järjestämisessä.

Osastojen vastaukset arviointikertomukseen kerätään vuosittain.

Toimenpiteiden yleisiä vaikutuksia toimintoon on vaikea kuvata, koska toimet ovat tapauskohtaisia. Tarkastuslautakunnan suositukset ja havainnot otetaan huomioon myös sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman laatimisessa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan selvitys 4.12.2020

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimintatapojen mukaan tilintarkastajan antamien suositusten mukaiset toimenpiteet toteuttaa se henkilö, joka voi parhaiten vaikuttaa prosessiin tai toimintaan, johon suositus kohdistuu. Hallintosäännön mukaisesti toimialajohtaja vastaa siitä, että tilintarkastajan suositusten mukaiset toimenpiteet toteutetaan tuloksellisesti. Palvelukokonaisuuksien ja hallinto- ja tukipalvelujen johtajat huolehtivat omalta osaltaan siitä, että suositusten mukaiset toimenpiteet toteutetaan heidän omilla vastualueillaan.

Valvonnan tehostamiseksi toimialalle on rekrytoitu riskienhallinnan asiantuntija ja perustettu riskienhallintaryhmä, jonka jäseniä kaikki johtavat viranhaltijat ovat. Ryhmän puheenjohtaja on toimialajohtaja ja sihteeri riskienhallinnan asiantuntija, joka laatii neljästi vuodessa toimialalle riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tilanneraportin.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Raportissa on erillinen osio tilintarkastajan (tarkastusvirasto ja KPMG) raporteille ja suosituksille. Johtavat viranhaltijat hyödyntävät raportin tietoja valvontavastuunsa toteuttamisessa.

Yksi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan peruslähtökohdista kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on jatkuvan kehittämisen periaate. Kaikkiin toiminnassa havaittuihin puutteisiin ja kehittämiskohteisiin tartutaan heti, ja toimintaa muokataan siten, että riskejä voidaan hallita mahdollisimman tehokkaasti. Kehittämisessä huomioidaan aina myös tilintarkastajan suositukset ja suositusten näkymistä kehitystyössä myös valvotaan.

Valvonta on johtanut muun muassa alla lueteltuihin asioihin:

- Riskienhallinnan asiantuntija rekrytoitiin kehittämään ja koordinoimaan sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa, joka sisältää myös sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen toimenpidesuosituksen seurannan organisoimisen.
- Talouden seurantaprosessin kehittäminen.
- Tilausjärjestelmän käyttöoikeuksien valvonta selkeytettiin ja ostojen säännöllinen jälkikäteen tapahtuva seuranta aloitettiin.
- Hankintaprosessien määrittely (yleinen ja ICT) ja vastuiden selkeytys.
- Vuosittaiset riskienkartoitukset.
- Menettelytapaohjeisiin mm. inventaareista.
- Tilintarkastajan havaintoihin perustuvan itsearvioinnin toteutus syksy 2020/kevät 2021. Tulokset raportoidaan johtaville viranhaltijoille.

Kaupunkiympäristön toimialan selvitys 5.1.2021

Kaupunkiympäristön toimialalla tilintarkastuskertomusten seuranta sekä niihin kirjatujen suositusten toimeenpano ja seuranta on sovittu niiden toimialan toimijoiden tehtäväksi, joiden vastuualuetta suositukset koskevat. Toimialan johto huolehtii siitä, että tilintarkastuskertomukset toimitetaan niille toimialan toimijoille, joiden vastuualueeseen kunkin kertomuksen suositukset liittyvät. Nämä asianomaiset tahot ottavat vastuulleen toimenpiteiden suunnittelun ja toimeenpanon sekä niiden vaikuttavuuden seurannan.

Mikäli suositukset antavat aihetta laajoihin toimintaperiaatteisiin tehtäviin muutoksiin tai edellyttävät johdon yhteistä keskustelua vaatimia muutoksia toiminnassa tai toimintaperiaatteissa, asianomaiset vastuutahot tuovat suositukset ja niistä johdettavat toimenpiteet johdon tiedoksi sekä tarvittaessa päätettäväksi.

Toimialan näkemyksen mukaan tilintarkastuskertomusten suositukset on onnistuttu saattamaan niille vastuutahoille, joilla on paras kyky ja mahdollisuus muuttaa vastuualueen toimintaa siten, että suosituksista syntyy käytännön toimintaa parantavia toimenpiteitä.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Suositukset on toimialan näkemyksen mukaan käyty läpi huolellisesti, ja niiden mukaisesti toimenpiteisiin on aktiivisesti pyritty. Toimialan johdon keskusteluun on tuotu vain hyvin vähän suosituksiin liittyviä toimintaperiaatteiden muutoksia, ja johdon rooli näissäkin on ollut lähinnä eri näkökulmien huomioonottamisen varmistaminen.

Suosituksien on näin ollen nähty tulleen kattavasti huomioiduiksi ja niiden on arvioitu vaikuttaneen toiminnan kehittämiseen myönteisesti.

Sosiaali- ja terveystoimialan selvitys 4.12.2020

Ostolaskuprosessi (tiliöinti, tarkistus ja hyväksyminen) kuvattiin ja toteutettiin yhteistyössä loppuvuodesta 2019 kaksi koulutustilaisuutta ostolaskujen tarkistajille ja hyväksyjille. Tarkoituksena oli järjestää kolmas koulutus keväällä 2020, mutta koulutus jäi toteutumatta koronapandemian vuoksi.

Talouden tuki -yksikkö koordinoi irtaimiston inventointia vuosittain ja kokoaa yksiköiden tiedot (excelmuodossa), koska sähköistä järjestelmää ei toimialalla vielä ole käytössä. Toimialalla on tehty palvelualueiden yksiköiden irtaimen omaisuuden inventointi viimeksi vuoden 2020 alussa.

Tällä hetkellä sosiaali- ja terveystoimessa valmistellaan yhteistyössä Palvelukeskuksen ja kaupungin muiden toimialojen kanssa sähköistä LUUKKU-järjestelmää irtaimiston hallintaan. Tarkoituksena on päivittää sähköiseen järjestelmään myös poistonalainen käyttöomaisuus. Tavoitteena on, että LUUKKU-järjestelmä saadaan käyttöön vuoden 2021 loppuun mennessä. Jatkossa irtaimiston kirjanpito ja inventointi toteutetaan kuten tähänkin asti palvelualueilla yksiköissä, mutta sähköisesti.

Talouden tuessa ollaan päivittämässä myös toimialan pysyväisohjetta (PYSY075) irtaimiston rekisteröinnistä ja irtaimistokirjanpidon hoitajia toimialan eri yksiköissä. Ohjeen ja kirjanpidon hoitajia koskevien päätösten/määräysten tulee olla yhdenmukaisia LUUKKU-järjestelmän toiminallisuuksien kanssa, joten päivittäminen tapahtuu samassa tahdissa.

Cloudia -sopimushallintajärjestelmään on päivitetty olemassa olevia sopimuksia ja niiden hintaliitteitä suositusten mukaisesti. Hankintapalveluissa on käynnistetty keväällä 2020 sopimus- ja palvelukuvauspohjien kehittämistyö, jossa määritellään tarkemmin aikataulut ja palveluntuottajien raportointivelvollisuudet.

Sosiaali- ja terveystoimien uudistuksen rakennehankkeen palvelutuotannon hallinnan ja ohjauksen osakokonaisuudessa vahvistetaan ja kehitetään eri palvelukokonaisuuksien sopimusvalvontaa.

Palvelukokonaisuuksien ja hallinnon johtoryhmissä tai viikkokokouksissa raportoidaan säännöllisesti talouden toteumaa.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Sosiaali- ja terveystoimessa kaupungin johtamisjärjestelmän uudistus vahvisti toimialan hallinnon keskittämistä yhdistämällä kolme osastoa. Toimialan hallinnon keskittäminen oli pääpiirteissään toteutettu kuitenkin jo sosiaali- ja terveystoimien yhdistyessä vuonna 2013, ja silloin tehtiin merkittävät vähennykset hallinnon henkilöstön määrään.

Ostolaskuprosessi, laskujen tarkistaminen ja muistiotositteiden laatiminen on selkeämpää ja henkilöstöllä on ajantasaiset ohjeet.

Kun sähköinen LUUKKU-järjestelmä on otettu käyttöön vuoden 2021 loppuun mennessä, niin toimialan irtaimisto ja poistonalainen käyttöomaisuus tullaan kirjaamaan järjestelmään, jossa irtaimistoa ja sen arvoa seurataan jatkossa.

Cloudia-sopimushallintajärjestelmän päivittäminen helpottaa sopimusten seurantaa ja hallinnointia. Hankintamenettelyn ja sopimusvalvonnan kehittäminen edelleen vahvistaa toimialan järjestäjäroolia ja hankinta- ja sopimuskokonaisuuden hallittua koordinoitua. Tuottajaohjauksen kehittämisellä on saatu analysoitua vertailutietoa palvelujen tuottamistavan valintaan sekä suunnitelmalliseen kilpailutukseen, jonka tavoitteena on muun muassa suorahankintojen vähentäminen.

Palvelukeskusliikelaituksen selvitys 10.12.2020

Vuoden 2018 arviointikertomukseen ei sisälly erityisesti palvelukeskusliikelaikasta koskevia tilintarkastajien havaintoja eikä suosituksia tilivuosilta 2013–2017. Siten palvelukeskusliikelaikalla ei ole tietopyynnön johdosta erityistä lausuttavaa.

Arviointikertomuksen ja tilintarkastajan raporttien käsittelyprosessista liikelaitos toteaa, että nämä jaetaan erillisjakeluna turvallisuus- ja riskienhallintayksikölle, kaikille liiketoimintayksiköiden johtajille sekä muille nimetyille johtohenkilöille. Kertomus käsitellään liikelaituksen säännöllisesti kokoontuvassa yksiköidenjohtajien kokouksessa, jonka kokoonpanon muodostavat toimitusjohtaja ja yksiköidenjohtajat sekä erikseen nimetyt johtohenkilöt ja johtoryhmätasolla lisäksi henkilöstön edustaja. Controllertoiminto ottaa tarkastettavakseen harkintansa mukaan myös niitä huomioita, jotka eivät kohdistu suoraan palvelukeskusliikelaikukseen. Esimerkiksi vuonna 2017 controller teki laajan tarkastuksen, joka koski vuoden 2016 kaupungin tilintarkastuksen suosituksia ja peilasi niitä Palvelukeskuksen toimintaan.

Mikäli arviointikertomukseen sisältyy tilintarkastajien tai tarkastuslautakunnan esille nostamia havaintoja ja puutteita tai antamia suosituksia, niin toimitusjohtaja liikelaituksen johtavana viranhaltijana kehottaa asianomaisen vastualueen yksikönjohtajaa ryhtymään toimenpiteisiin havaittujen puutteiden korjaamiseksi ja suositusten toimeenpanemiseksi. Suositusten toimeenpano suhteutetaan aikataulun ja toteutustavan osalta käytettävissä oleviin resursseihin sekä merkitykseen konkreettisena kriittisenä riskinä. Suositusten toimeenpanoa valvotaan osana liikelaituksen normaalia controllertoimintaa ja johtamisprosessia.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Edellä selostettua hallinnollista toimintatapaa on pidetty riittävänä ja tarkoituksenmukaisena. Näin toimien suositukset ovat muuttuneet toimenpiteiksi.

Rakentamispalveluliikelaitoksen selvitys 10.12.2020

Kaupungin tilintarkastajan tarkastusraportit ovat saaneet jakelussa mainittujen lisäksi kokonaisuudessaan talousyksikön muutamat avainhenkilöt sekä toiminnallisilla osastoilla ne, joiden katsotaan tarkastuksen havaintojen korjaamisen kannalta olevan avainasemassa viemään suositukset käytäntöön. Suositusten mukaisten toimenpiteiden toteuttamista seurataan johdon toimesta erilaisissa kokouksissa ja tarpeen mukaan mm. sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointiryhmässä. Tilintarkastaja tekee antamistaan suosituksista kontrollikyselyn yleensä ennen tilikauden aikaisen tai tilinpäätöstarkastuksen aloittamista. Kyselyn vastauksissa selostetaan suositusten mukaisten toimenpiteiden etenemistä. Myös rahoitusjohtaja on kysynyt toimenpiteiden etenemisestä; tällöin suosituksissa oli Staraa ja Taloushallintopalvelua yhteisesti koskevia havaintoja.

Tilintarkastajan antamien suositusten mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen on edennyt.

Taloushallintopalveluliikelaitoksen selvitys 30.11.2020

Talpa on omalta osaltaan edistänyt ja valvonut ”1.2 Tilintarkastuksen johdosta annettujen suositusten seuranta” -kohdassa mainittujen asioiden, kuten muistiotositteiden, tase-erittelyiden, irtaimiston seurannan, urakoiden sekä hankintatoiminnan kirjanpitoon liittyvien puutteiden korjaamista seuraavilla toimenpiteillä:

- Keskeiset tarkastusraportit käydään säännöllisesti tilintarkastajien kanssa yhdessä läpi.
- Yhteistyötä tarkastusviraston kanssa on tiivistetty, esim. tarkastus on ollut mukana Talpa-päivissä edistämässä suositusten käyttöönottoa.
- Tarkastusraporttien käsittely on organisoitu ja vastuutettu Talpassa: kaikki raportit tallennetaan työtilaan, joihin on pääsy kaikilla asiakasvastuullisilla kirjanpidon asiantuntijoilla. Lisäksi Talpassa on sovittu ja määritelty toimintapa suositusten läpikäymiseksi.
- Asiakkaisiin pidetään säännöllisesti yhteyttä prosessissa havaittujen puutteiden sekä tarkastussuosituksien läpikäymiseksi. Lisäksi on laadittu ja päivitetty ohjeita, kuten esim. kassaohje.
- Tilinpäätösohjetta päivitetään vuosittain, jonka yhteydessä otetaan tilintarkastajien suositukset huomioon. Ohje käydään yksityiskohtaisesti asiakkaiden kanssa läpi, painottaen aiemmin tilintarkastuksessa havaittujen puutteiden kuntoon saattamista.

Edellä mainituilla toimenpiteillä on ollut selkeää havaittavissa olevaa vaikutusta. Toistuvien suositusten osuus on kääntynyt laskusuuntaan ja yhteistyö asiakkaiden ja tarkastuksen kanssa on tiivistynyt.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Työterveysliikelaitoksen selvitys 5.1.2021

Työterveysliikelaitoksen osalta ei ole havaittu toistuvia puutteita talouden tai hallinnon hoidossa vuosina 2013–2017. Vuonna 2017 annettu suositus koski toimitusjohtajan päätösten ilmoittamista johtokunnalle otto-oikeusharkintaa varten.

Kaiken kaikkiaan liikelaitoksen toiminnassa on kirkastettu prosessin omistajien roolia ja sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan kuvaus vastuineen on päivitetty.

Suosituksen mukainen toimenpide työterveysliikelaitoksen viranhaltijan päätösten otomenettelystä (toimitusjohtajan päätökset) on viety johtokuntaan.

Liikenneliikelaitoksen selvitys 11.12.2020

Tilintarkastajien väliraportissa 2/2019 oli viisi liikenneliikelaitosta koskevaa havaintoa ja suositusta. Väliraportin suositukset ja HKL:n toimenpiteet käsiteltiin liikelaitoksen johtoryhmässä 25.2.2020.

Johtoryhmässä esitellyistä viidestä toimenpiteestä kolme toimenpidettä on toteutettu. Kaksi toimenpidettä on edelleen valmistelussa. Valmistelussa olevista toimenpiteistä toinen on toteutettu osittain keväällä 2020 ja toteutus pyritään viimeistelemään vuoden 2020 loppuun mennessä. Toinen valmistelussa olevista toimenpiteistä on riippuvainen HKL:n käyttämän järjestelmän muutosmahdollisuuksista ja tältä osin selvittely on kesken. Järjestelmä tultaneen päivittämään vuoden 2021 aikana ja järjestelmässä oleva puute korjaantuu viimeistään siinä vaiheessa.

Pelastuslaitoksen selvitys 2.12.2020

Hallintopäällikkö vastaa pelastuslaitoksen taloushallinnon johtamisesta. Tilintarkastajan suositukset on käsitelty pelastuslaitoksen taloustoiminnossa hallintopäällikön johdolla ja tehty korjaavat toimenpiteet.

Taloushallinnon toimintaprosesseja on korjattu. Inhimillisten virheiden johdosta on mahdotonta estää kaikkien poikkeamien syntyminen. Pelastuslaitoksella ei ole havaittu merkittäviä poikkeamia.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on osin ryhdytty. Osalla hallintokunnista on selkeä ja johdonmukainen toimintatapa valvonnan järjestämiseksi sekä tilintarkastajan antamiin suosituksiin reagoimiseksi. Joistakin vastauksista ei täysin käynyt ilmi, miten valvonta käytännössä tapahtuu tai valvonnan järjestämistä oli kuvattu vain yleisellä tasolla. Suositusten mukaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä kuvattiin osin hyvin ja erilaisin esimerkein. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalta ei saatu vastausta.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Saatujen selvitysten perusteella toimenpiteiden vaikutuksia ei pysty kaikilta osin toteamaan tai kehittämistoimet olivat vielä käynnissä. Hyviä ja konkreettisia käytännön esimerkkejä kuitenkin oli ja ne liittyivät muun muassa riskienhallinnan asiantuntijan rekrytointiin, tilintarkastajan havaintoihin perustuvan itsearviointin toteuttamiseen

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

sekä annettujen suositusten kattavaan läpikäyntiin ja niiden johdosta tehtyihin käytännön toimenpiteisiin.

3.2 Sitovien toiminnan tavoitteiden arviointi

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunginkanslian tulee jatkossa kiinnittää huomiota siihen, että sitovan tavoitteen mittari vastaa asetettua sitovaa tavoitetta.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2018 havaittiin, että kaupunginkanslialla oli tavoitteena rakentaa 6 000 uutta asuntoa vuonna 2018. Tavoite koski vuoden 2018 aikana rakennettavia asuntoja, mutta tavoitteen mittarina käytettiin asuntojen rakentamisen aloituksia. Talousarviosta mittari ei ilmennyt.⁹

Vuoden 2019 talousarviossa tavoitteiden asettamisen rakenne muuttui siten, että yhtä sitovaa tavoitetta vastasi useimmiten useampi kuin yksi mittari. Tavoitteen ”Vaakan talouden ja kestävä kasvun turvaaminen” yksi seitsemästä mittarista oli ”aloitettujen asuntojen lukumäärä”. Talousarviosta siis ilmeni, että mittarina käytetään aloitettujen asuntojen lukumäärää, joten suosituksen tarkoittama ongelma on poistunut.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Suosituksessa tarkoitettu tavoitteen ja mittarin vastaamattomuus on korjattu.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Talousarvion ja tilinpäätöksessä käytetyn mittarin välillä ei enää ole ristiriitaa.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunginkanslian tulee tavoitetta asetettaessa määritellä, mihin suunnitelmaan toteumaa verrataan, kun sitovaksi tavoitteeksi määritellään suunnitelman mukainen toteutus.

Taustaa: Vuoden 2020 talousarviossa ei varsinaisesti ollut enää tämän tyyppisiä tavoitteita. Stadion-säätiöllä oli kuitenkin tavoitteena ”Olympiastadionin avaaminen ja toiminnan käynnistäminen vaiheittain vuoden 2020 aikana hankkeen valmistumisen aikataulun mukaisesti.” Tämän tavoitteen tulkinnassa ongelmaksi voi muodostua, mitä tarkoitetaan hankkeen valmistumisen aikataululla eli mikä on se asiakirja, josta se ilmenee. Tarkastuslautakunta kiinnitti vuoden 2019 arviointikertomuksessa huomiota siihen, että tavoitteen toteutuminen suunnitelman mukaisesti edellyttää, että

⁹ Helsingin kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2018, 15.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

kyseinen suunnitelma on ollut tiedossa valtuuston päättäessä talousarviosta.¹⁰ Talousarviossa tarkoitettu aikataulu tai suunnitelma ei siis voi olla sellainen, joka on päätetty sen jälkeen, kun valtuusto on päättänyt tavoitteen. Jos talousarviossa ei täsmennetä, mihin suunnitelmaan tavoitteen toteutumista verrataan, tavoitteen toteutuminen on tulkinnanvaraista.

Kaupunginkanslian selvitys 1.12.2020

Suurissa, pitkäkestoisissa hankkeissa on tavanomaista, että hankesuunnitelman valmistumisen jälkeen tehdään vielä tarkempaa suunnittelua ja kustannuslaskentaa ennen hankkeen rakennustöiden käynnistämistä. Esimerkiksi hankesuunnittelun aikana määritetty toteutusaikataulu on arvio, johon vaikuttavat myös muun muassa markkinatilanne ja sen vaikutus työvoiman sekä rakennusmateriaalien saatavuuteen. Näissä tilanteissa hankkeen talousarvioletavoitteeksi asetettua suunnitelman mukaista toteutusta on tarkoituksenmukaista arvioida hankesuunnitelmaa pidemmälle vietyjen ja tarkempien toteutussuunnitelmien perusteella.

Suunnitelmat ja aikatauluarviot voivat muuttua erityisesti pitkien useita vuosia kestävien hankkeiden yhteydessä. Tällaisissa hankkeissa on perusteltua arvioida hankkeiden suunnitelman ja aikataulun mukaista toteutusta päivitettyjen tietojen perusteella.

Tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden suunnitelman mukaisen toteutumisen arvioinnissa otetaan aiempaa selkeämmin huomioon se suunnitelma ja/tai tieto, joka on ollut voimassa valtuuston päättäessä talousarviosta.

Tytäryhteisökohtaisten omistajastrategioiden myötä tytäryhteisöjen tavoitteita ja niiden avainmittareita kehitetään entistä strategisempaan suuntaan, eikä niissä välttämättä ole tarkoituksenmukaista asettaa yksittäisiä hankkeita koskevia tavoitteita.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Toisaalta vastauksesta ilmenee, että tiettyyn suunnitelmaan ei haluta sitoutua talousarviossa, koska suunnitelmat tarkentuvat. Toisaalta vastuksen mukaan aiotaan aiempaa selkeämmin ottaa huomioon tavoitteen toteutumisen tulkinnassa se suunnitelma, joka on ollut voimassa valtuuston päättäessä talousarviosta.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Vuoden 2021 talousarvion tarkastelun perusteella voidaan sanoa, että suosituksen mukaisia tavoitteita ei enää ollut, mitä voidaan pitää myönteisenä vaikutuksena.

¹⁰ Helsingin kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2019, 19.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

3.3 Talous

3.3.1 Kaupungin talouden arviointi

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunginkanslian tulee ilmoittaa talousarviossa todelliset menokasvutavoitteen laskennassa käytettävät oletukset ja esittää tilinpäätöksessä tavoitteen toteutumisen perusteet nykyistä läpinäkyvämmiin.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2018 suositusta perusteltiin seuraavasti: Talousarviossa 2018 ilmoitettiin väestöennusteen mukaiset "kaupunkistrategian tavoitteen laskennassa käytettävät väestönkasvuprosentit" vuosille 2018, 2019 ja 2020. Tavoitteen laskennassa kaupunginkanslia kuitenkin käyttää edellisen vuoden toteutunutta väestönkasvuprosenttia sen vuoksi, että kustannuksia alkaa aiheutua vasta sitten, kun väestönkasvu on jo toteutunut. Kanslian valitsemaa laskentatapaa voidaan pitää tarkoituksenmukaisena, mutta sen tulisi ilmetä sekä talousarviosta että tilinpäätöksestä. Tilinpäätöksessä ei esitetä väestönkasvuprosenttia ja kustannustason muutosta.¹¹

Kaupunginkanslia totesi selvityksessä vuoden 2018 arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä, että laskentaperusteiden viestinnällistä esittämistä on pyritty parantamaan talousarvion 2020 esittelymateriaalien yhteydessä. Tilinpäätöksen 2019 valmistelussa pyritään laskentaperusteita selkiyttämään entisestään.

Vuoden 2019 tilinpäätöksessä asia esitettiin muodossa: "Kaupungin ulkoiset kokonaismenot ylittivät talousarvion 34,8 miljoonaa euroa ja kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 4,8 prosenttia. Kaupunkistrategian käyttötalouden toimintamenoja mittaava taloustavoitteen mukaiset menot kasvoivat vuonna 2019 noin 5 prosenttia eli noin kaksinkertaisesti strategiatavoitteeseen nähden (tässä vertailussa on huomiotava, että taloustavoitteen mukaiset eri talousarviokohtien menot oli asetettu talousarvion valmisteluvaiheen kustannustason muutoksen ja väestönkasvuvauhdin ennusteiden perusteella)."

Vuoden 2020 tilinpäätöksen vastaavat tiedot eivät olleet vielä käytettävissä arviointijankohtana.

Kaupunginkanslian selvitys 11.12.2020

Laskentaperusteiden viestinnällistä esittämistä on pyritty parantamaan talousarvion 2021 yleisperusteluosan teksteissä muun muassa lisäämällä kasvuprosentteja koskevat taulukot talousarviokirjaan lukuun 5.1. Tilinpäätöksen 2020 valmistelussa pyritään laskentaperusteita selkiyttämään vastaavalla tavalla. Arviointikertomuksen huomiolla on ollut vaikutus siihen, että talousarvion ja tilinpäätöksen valmistelussa

¹¹ Helsingin kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2018, 19.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

on kiinnitetty erityistä huomioita laskentaperusteiden viestinnällisen esittämisen parantamiseen. Tämän johdosta menokasvutavoitteen laskennassa käytettävät oletukset tulevat aiempaa selkeämmin ilmi.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Suosituksen mukaan on osittain toimittu. Vuoden 2021 talousarvioon on lisätty taulukot väestön ja kustannustason kasvuennusteista. Talousarviosta ei kuitenkaan edelleenkään käy ilmi, että strategian mukaista menokasvua arvioidaan edellisen vuoden toteutuneen väestönkasvuprosentin perusteella. Vuoden 2019 tilinpäätöksessä menokasvutavoitteen laskentaperusteet on ilmaistu sanallisesti, mutta ei numeerisesti. Vuoden 2020 tilinpäätöstietoja ei ollut vielä saatavilla.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Vuoden 2021 talousarvioon lisätyt taulukot parantavat läpinäkyvyyttä, vaikka parantamisen varaa edelleen jää.

3.3.2 Tontinluovutuksen taloudelliset vaikutukset**Tarkastuslautakunnan esittämä suositus**

Kaupunkiympäristön toimialan tulee parantaa tonttien hinnoittelun ja laskentaperiaatteiden avoimuutta ja selkeyttä edelleen uusien tontinluovutuslinjausten hyväksymisen jälkeen. Myös myynnin ja vuokraamisen vertailun laskentaperiaatteita tulee selkeyttää.

Kaupunkiympäristön toimialan selvitys 16.12.2020

Kaupunkiympäristön toimialan mukaan tontinluovutuksen avoimuus ja läpinäkyvyys on lisääntynyt ja menettely selkeytynyt, kun maanvuokran määrittämisen periaatteet on uudistettu. Myynnin ja vuokraamisen vertailun selkeyttämiseksi on laadittu soveltamisohje. Myytäessä jo vuokrattuja tontteja päätöksentekijöille esitetään laskelma tontin myynnin ja vuokrauksen kassavirtojen nykyarvosta ja niiden leikkauspisteestä.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Maanvuokran määrittämisen periaatteet on uudistettu sekä myynnin ja vuokraamisen vertailuun on laadittu soveltamisohje.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Tonttien hinnoittelun ja laskentaperiaatteiden avoimuus ja selkeys sekä myynnin ja vuokraamisen vertailun selkeys ja johdonmukaisuus ovat lisääntyneet.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunkiympäristön toimialan tulee varmistaa uusien tontinluovutuslinjausten toteutus siten, että kaupungin taloudellinen etu ja asuntotuotannon tavoitteet tulevat molemmat huomioiduiksi.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Kaupunkiympäristön toimialan arviointikertomuksesta 2018 antama lausunto 14.5.2019

Arviointikertomuksesta 2018 annetun lausunnon mukaan tontinluovutuslinjausten valmistelun yhteydessä on huomioitu kaupungin taloudellisen edun sekä asuntotuotantotavoitteiden yhteensovittaminen. Vuokraushinnat tullaan määrittämään käypään arvoon ulkopuolisen asiantuntijan arvioon perustuen. Lisäksi hintakilpailuja tullaan lisäämään tonttien luovutustapana.

Kaupunkiympäristön toimialan selvitys 16.12.2020

Toimialan mukaan sääntelemättömään asuntotuotantoon luovutettavien tonttien vuokra määritetään markkinaehtoisesti ja taso varmistetaan ulkopuolisen asiantuntijan arviolla. Kaupunkiympäristölautakunta on marraskuussa antanut kaupunginhallitukselle esityksen asuntotonttien yleisistä maanvuokrausperiaatteista, joiden keskeisenä tarkoituksena on läpinäkyvyyden ja tonttihinnoittelun markkinaehtoisuuden lisääminen. Periaatteista päättää lopullisesti kaupunginvaltuusto.

Toimialan mukaan tontinluovutuslinjaukset vaikuttavat hintakilpailujen määrään viiveellä, koska tontinluovutuslinjausten siirtymäsäännösten mukaan linjausten hyväksymisen hetkellä jo vireillä olleiden hankkeiden osalta noudatetaan vanhoja periaatteita. Vuosien 2019 ja 2020 aikana sääntelemättömään asuntotuotantoon on varattu tontteja erilaisia kilpailuja varten tontinluovutuslinjausten ja niitä tarkentavan soveltamisohjeen mukaisesti. Tarkastelujakso on kuitenkin liian lyhyt, jotta voidaan selkeästi osoittaa hintakilpailujen määrän lisäys. Kuitenkin esimerkiksi vuoden 2020 varauskierroksella tontteja osoitettiin hintakilpailuihin runsaasti.

Puhtaiden hintakilpailujen lisäksi erilaisiin laaturusteisiin ratkaistaviin kilpailuihin on sisällytetty myös useissa kohteissa hintaelementti, jolloin tarjottua hintaa voidaan käyttää yhtenä arvioitavana tekijänä laadullisen arvioinnin lisäksi.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Valtuustossa jo hyväksytyt uudet tontinluovutuslinjaukset ja kaupunkiympäristölautakunnan hyväksymät maanvuokrauksen periaatteet luovat edellytykset sille, että kaupungin taloudellinen etu ja asuntotuotannon tavoitteet toteutuvat.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Toimenpiteiden vaikutuksia ei voida vielä täysin arvioida, vaikka jo vuonna 2020 osoitettiin runsaasti tontteja hintakilpailuihin.

Johtopäätökset: Tontinluovutuksen taloudelliset vaikutukset

Tonttien hinnoittelun ja laskentaperiaatteiden avoimuus ja selkeys ovat lisääntyneet uudistettujen maanvuokrauksen periaatteiden ja soveltamisohjeen myötä. Uudistetut

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

tontinluovutuslinjaukset ja maanvuokrauksen periaatteet mahdollistavat sekä kaupungin taloudellisten etujen että asuntotuotantotavoitteiden toteutumisen. Hintakilpailujen määrän kasvamista ei voida kuitenkaan vielä näin lyhyessä ajassa osoittaa.

3.4 Strategia ja johtaminen

3.4.1 Palkitsemisen yhdenmukaisuus ja tasa-arvoisuus

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunginkanslian tulee varmistaa, että henkilöstöhallinnon järjestelmät ja ai-neistot mahdollistavat perusteettomien palkkaerojen havaitsemisen ja tukevat yh-denmukaista tehtävien vaativuuden arviointityötä.

Kaupunginhallituksen lausunnossa 20.5.2019 § 380 todettiin, että parhaillaan käytössä olevassa palkanlaskentajärjestelmässä eivät yhdisty tehtäväkuvaukset, tehtävien vaativuusluokittelu ja palkkatieto, vaan yhdistely tehdään niin sanotuissa TVA-arviointikartoissa manuaalisena työnä.

Kaupunginkanslian selvitys 7.12.2020

Tilanne on edelleen sama kuin kaupunginhallituksen lausunnossa. Parannusta tilanteeseen ei ole saatu järjestelmäkehityksen kautta. Nykyistä HIJAT2-järjestelmää ei enää päivitetä. Helsingin kaupunki päätti purkaa kesäkuussa 2020 HR- ja palkanlaskentajärjestelmän päivityssopimuksen CGI Suomi Oy:n kanssa. Uuden palkanlaskentajärjestelmän esiselvitys käynnistyi kesällä 2020. Esiselvityksen perusteella kumppaniksi valittiin Sarastia, joka on kuntien, kuntayhtymien ja kuntakonserniyhtiöiden omistama yhtiö, joka tuottaa ja kehittää omistajilleen talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita. Sarastia365 HR-ratkaisu todettiin sopivaksi Helsingin kaupungin henkilöstö- ja palkkahallinnon järjestelmätarpeisiin. Tämänhetkisen tiedon mukaan Sarastia 365 HR-ratkaisuun on mahdollista saada kattavat tiedot sopimusaloista, palkkahinnoittelusta, vaativuusluokista ja näissä rakenteissa olevista tehtäväkohtaisista palkoista. Myös raportointi on järjestelmän avulla ketterää ja räätälöitävää, joten tehtäväkohtaisten palkkojen seuraaminen ja vertailu toimialojen, virastojen ja liikelaitosten sisällä ja välillä on mahdollista. Uuden Sarastia365 HR-järjestelmän käyttöönotto on vuonna 2022.

On kuitenkin edelleen selvittelyn alla, mahdollistaako järjestelmä myös tehtäväkuvausten ohjatun teon, talletuksen ja sitä kautta seuraamisen. Mikäli tämä järjestelmä ei vielä sitä mahdollista, selvitetään, voidaanko niin sanottuun HR-kokonaisjärjestelmään luoda kattava sopimukseen, palkkahinnoitteluihin ja vaativuusluokkiin perustuva tehtävärakennemalli sekä tehtäväkuvausten ohjattu teko esihenkilön toimesta ja tehtäväkuvausten keskitetty tietovarasto. HR-kokonaisjärjestelmän käyttöönotto on suunniteltu vuodelle 2023.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Henkilöstöhallinnon tietojärjestelmien kehittämisen lisäksi parannuksia on pyritty tekemään palkitsemisen prosessien sujuvoittamisen ja selkeyttämisen kautta sekä palkitsemisen osaamisen kasvattamisen kautta valmentamalla HR-ammattilaisia, ja heidän kauttaan esihenkilöitä, ajantasaisen tehtäväkuvauksen ja vaativuuden arvioinnin tärkeydestä oikeudenmukaisen palkkapolitiikan toteuttamisessa ja yhdenvertaisuuden toteutumisessa.

KVTES:n tehtävien vaativuusarviointi- ja luokittelukierros valmistui loppuvuodesta 2019 toimistotyön, ICT:n, muun hallinnon ja erilaisten asiantuntijatehtävien osalta. Teknisten tehtävien osalta työ on vielä kesken ja valmistuu vuoden 2021 ensimmäisen kvartaalin aikana. Luokittelu tukee kaupunkitasoista tehtävien vaativuusvertailua ja edistää kaupunkiyhtenäistä palkanmäärittelyä.

Lisäksi vuonna 2021 on tarkoitus ottaa käyttöön kaupunkiyhteinen Luukku-järjestelmä, jonka avulla palkkapäätösprosessi ja kertapalkitsemisen prosessi nopeutuvat ja palkitsemisen rakenteiden ymmärrys esihenkilöiden keskuudessa lisääntyy. Tämä on mahdollista järjestelmässä tehtävien valintojen avulla, sillä yksi valinta ohjaa seuraavia valintoja, ja taustatietojen olemassaolo (kuten ajantasainen tehtäväkuvaus) voidaan varmistaa. Järjestelmä on jo käytössä muun muassa Palvelukeskuksessa ja kaupunkiyhteinen käyttöönotto on tarkoitus toteuttaa pilottien kautta ja niiden myötä levittää koko kaupungille.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet ☺

Vuonna 2022 käyttöön otettavaan uuteen palkanlaskentajärjestelmään sisältyvät kattavat tiedot sopimusaloista, palkkahinnoitteluista, vaativuusluokista ja näissä rakenteissa olevista tehtäväkohtaisista palkoista. Vielä on epäselvää, voidaanko uuteen palkanlaskentajärjestelmään sisällyttää tehtävien vaativuuden arviointityötä tukevia ominaisuuksia.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon ☺

Uuden palkanlaskentajärjestelmän ominaisuuksien hyödyt tulevat näkyviin käyttöönoton jälkeen. On kuitenkin todennäköistä, että uuden järjestelmän myötä perusteettomien palkkaerojen havaitseminen helpottuu.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunginkanslian tulee luoda esihenkilöille ja henkilöstölle läpinäkyvä kriteeristö sille, mikä on olennainen tehtävien vaativuuden muutos, jolla on palkkavaikutuksia.

Kaupunginkanslian selvitys 7.12.2020

Määrittelytyö olennaisen vaativuusmuutoksen tunnistamiseksi käynnistettiin syksyllä 2019 kaupungin HR-asiantuntijoiden ja kaupunginkanslian henkilöstöosaston toimesta. Kehittäminen toteutettiin palvelumuotoiluhankkeena yhteistyössä toimialojen ja liikelaitosten kanssa. Tukimateriaali valmistui marraskuussa 2019. Sen tarkoitus

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (JulKL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

on tukea HR-asiantuntijoita ja esihenkilöitä vaativuusmuutosten tunnistamisessa, kuvaamisessa sekä mahdollisten palkkavaikutusten arvioimisessa. Tukimateriaali on myös integroitu osaksi HR-valmennuksia.

Olennaisen tehtävämuutoksen tunnistamisen tueksi on laadittu

- avoimia kysymyksiä, jotka auttavat hahmottamaan, onko kyse juuri olennaisesta vaativuusmuutoksesta vaiko normaalista työympäristön muutoksesta tai tehtävän kehittymisestä ajan mittaan
- esimerkkejä, joilla olennaista vaativuusmuutosta voidaan perustella
- esihenkilön tarkistuslista olennaisen vaativuusmuutoksen toteamiseksi.

Lisäksi HR-kokonaisjärjestelmän käyttöönottoprojektin yhteydessä pyritään jäsentämään kaupungin eri sopimukset, hinnoittelut ja vaativuusluokat ymmärrettäväksi hierarkiaksi, joka auttaa myös olennaisen vaativuusmuutoksen hahmottamisessa vaativuusluokan muuttuessa ylös- tai alaspäin.

Tukimateriaali ja interaktiiviset HR-valmennukset ovat vahvistaneet HR-ammattilaisten osaamista esihenkilöiden sparraajina olennaisen vaativuusmuutoksen tunnistamisessa ja perustelemissa. Tämä on havaittavissa palkkapäätösprosessin kautta, kun päätettäväksi tulee olennaiseen vaativuusmuutokseen perustuvia palkkaehdotuksia sekä ylös- että alaspäin. Niissä on mukana havainnollistavat tehtäväkuvaukset (vanha ja uusi).

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Kaupunginkanslia on kehittänyt yhteistyössä toimialojen ja liikelaitosten kanssa tukimateriaalin, jossa on läpinäkyvästi kerrottu, mitkä asiat vaikuttavat siihen, onko tehtävien muutos olennainen.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Kaupunginkanslian henkilöstöosasto on havainnut, että toimialojen ja liikelaitosten HR-ammattilaisten osaaminen ja siten myös esihenkilöiden osaaminen olennaisen vaativuusmuutoksen tunnistamisessa ja perustelemissa on parantunut. Tämä tukee osaltaan sitä, että olennainen tehtävien vaativuuden muutos tulkitaan aiempaa yhtenäisemmällä tavalla.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunginkanslian tulee varmistaa, että toimialat ja liikelaitokset konkretisoivat työsuorituksen arviointitekijät yhteistoiminnassa henkilöstön ja henkilöstöjärjestöjen kanssa.

Kaupunginkanslian selvitys 7.12.2020

Työsuorituksen arviointitekijöitä on avattu vaihtelevasti toimialoilla ja liikelaitoksissa kaupungin yhtenäisen kriteeristön pohjalta. Vuoden 2020 alkupuolella oli tavoitteena

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

käynnistää työskentely toimialojen ja liikelaitosten omaa toimintaa kuvaavien työsuorituksen arviointikriteerien kuvaamiseksi nykyistä paremmin. Työpaja oli tarkoitus siirtää myöhempään ajankohtaan, mutta sitä ei voitu toteuttaa koronapandemiaan liittyvien töiden vuoksi. Niin toimialoilla kuin pääosassa liikelaitoksia ja kaupunginkansliaa HR-henkilöstöllä ei ollut enää mahdollisuutta ottaa uusia hankkeita työn alle. Toimintasuunnitelmissa olevia tavoitteita jouduttiin osin siirtämään.

Työsuorituksen arvioinnin (TSA) kehittäminen otettiin osaksi kaupunginkanslian henkilöstöosaston toimintasuunnitelmaa. Tavoitteena oli kehittää ensinnäkin työntekijän työsuorituksen arvioinnin sisältö, ja yhdistää se osaksi onnistumiskeskustelua. Toisena tavoitteena oli kehittää johdon työsuorituksen arvioinnin sisältö johtamisen kulkuvien perusteella ja yhdistää se osaksi johdon onnistumiskeskustelua.

Joulukuussa 2020 tilanne oli se, että johdon onnistumiskeskustelupohja sisältäen työsuorituksen arvioinnin oli hyväksytty ja odotti käyttöönottoa onnistumiskeskustelujen yhteydessä sekä teknistä toteutusta Onni-työkalussa. Työntekijöiden työsuorituksen arvioinnin uudistustyö oli edelleen valmistelussa sekä sisällön että teknisen toteutuksen osalta. Toimialojen ja liikelaitosten kommentit oli kuitenkin kerätty ja työtä aiottiin jatkaa vuoden 2021 puolella. Työtä on hidastanut ja jopa estänyt Onni-järjestelmän ennakoimaton huoltokatko, joka kesti kaksi kuukautta.

Työsuorituksen arviointien vieminen sähköiseen muotoon Onni-työkalussa mahdollistaa TSA-järjestelmän läpinäkyvyyden ja raportoinnin. Tätä kautta kansliassa voidaan myös varmistaa, että arvioinnit tehdään ja voidaan kehittää esihenkilöiden valmennusta ja TSA-työn laatua sekä yhteismitallisuutta kaupungilla.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Toimialat ja liikelaitokset olivat vuoden 2020 alkuun mennessä konkretisoineet arviointitekijöitä vaihtelevasti. Kaupunginkanslian tarkoituksena oli tukea toimialoja ja liikelaitoksia konkretisointityössä, mutta aiottu työpajatyöskentely peruuntui koronapandemian johdosta. Sen sijaan kanslia ryhtyi keskitetysti kehittämään työsuorituksen arviointia.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Keskitetysti tehdyt toimenpiteet ovat parantaneet läpinäkyvyyttä ja kanslian mahdollisuutta kehittää työsuorituksen arvioinnin laatua ja yhteismitallisuutta.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunginkanslian tulee seurata säännöllisesti sitä, myönnetäänkö henkilökoh-
taisia lisiä ja kertapalkkioita yhdenmukaisella ja tasa-arvoisella tavalla eri toi-
mialoilla ja liikelaitoksissa.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Kaupunginkanslian selvitys 7.12.2020

Vuonna 2020 kertapalkkioille luotiin oma kvartaaliseuranta. Asiaa käsitellään säännöllisesti sekä laajennetussa HR-johtoryhmässä (toimialojen, virastojen ja liikelaitosten henkilöstöpäälliköt sekä henkilöstöosaston yksikönpäälliköt) ja kaupungin henkilöstöpoliittisessa työryhmässä yhdessä henkilöstöjärjestöjen kanssa. Kvartaaliseurannassa katselmoidaan kertapalkkioiden toteutuminen niille varattuun summaan verrattuna toimiala/virasto/liikelaitos- ja palvelukokonaisuustasolla. Lisäksi katselmoidaan kertapalkkioiden jakautuminen rahaan, vapaisiin ja tunnustuksiin sekä kertapalkkioiden jakautuminen tasa-arvonäkökulmasta sekä saajien että summien suhteen.

Henkilökohtaisten lisien tarkastelua ei ole vielä toteutettu erillisenä seurantana, vaan ne sisältyvät tasa-arvolain mukaiseen palkkakartoitukseen, jossa seurannassa ovat tehtäväkohtaiset palkat ja niin sanottu varsinainen palkka. Uusi palkanlaskentajärjestelmä Sarastia365 HR-järjestelmä mahdollistaa samantyyppisen kumulatiivisen tarkastelun pitkin vuotta kuin kertapalkkioissa.

Havainnollistava kvartaaliseuranta on mahdollistanut fasilitoidun HR- sekä johdon keskustelun kertapalkitsemisen nykytilanteesta, tavoitteissa onnistumisesta ja oikeudenmukaisuuden/yhdenvertaisuuden toteutumisesta. Kertapalkitsemisen kvartaaliseuranta ja kertapalkitsemisen valmennukset ovat myös lisänneet ymmärrystä kertapalkitsemisen vaikuttavuudesta osana onnistumisen johtamisen prosessia.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Kertapalkkioita on alettu seurata neljä kertaa vuodessa. Henkilökohtaisten lisien seuranta vastavalla tavalla ei vielä ole mahdollista. Seuranta kuitenkin tehdään vuosittain tasa-arvolain mukaisen palkkakartoituksen yhteydessä.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Kertapalkkioiden kvartaaliseuranta on parantanut henkilöstöhallinnon ja johdon tilannekuvaa. Uusi toimintatapa on myös mahdollistanut sen, että kaupunginkanslia pysyy seuraamaan, että kertapalkkioiden myöntäminen on yhdenmukaista ja tasa-arvoista kaupungin eri toimialoilla ja liikelaitoksissa.

Johtopäätökset: Palkitsemisen yhdenmukaisuus ja tasa-arvoisuus

Kaupunginkanslia on ryhtynyt toimenpiteisiin kaikkien neljän suosituksen toteuttamiseksi. Henkilöstöhallinnon järjestelmät ovat kuitenkin edelleen puutteellisia siihen asti, kunnes uusi palkanlaskentajärjestelmä otetaan käyttöön 2022 ja uusi HR-kokonaisjärjestelmä 2023. Tämän vuoksi perusteettomien palkkaerojen havaitseminen on vielä vaikeaa. Kertapalkitsemisen seurantaan on kehitetty menettely. Olennaisten tehtävämuutosten tunnistaminen tapahtuu aiempaa yhdenmukaisemmin, kun sen tueksi on tehty tukimateriaali, jota on hyödynnetty valmennuksissa. Kaupunginkansliassa oli seuranta-ajankohtana käynnissä työ työsuorituksen arvioinnin kehittämiseksi.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

3.5 Omistajapolitiikka

3.5.1 Tavoitteiden asettaminen tytäryhteisöille ja niiden johdolle

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2018 todettiin: ”Tytäryhteisökohtaisten omistajastrategioiden valmistelu on kestänyt jo useamman vuoden eikä valmistumiselle ole asetettu takarajaa. Kiireellisintä olisi tuoda kaupunginhallituksen linjattavaksi, mitkä yhtiöt ovat markkinaehtoisesti toimivia ja määritellä niille omistajastrategia.”¹²

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunginkanslian tulee kiirehtiä omistajastrategioiden valmistelua konsernijaostolle, jotta kaupunginhallitus voi nimetä markkinaehtoisesti toimivat yhtiöt ja päättää niiden omistajastrategiasta.

Kaupunginkanslian selvitys 1.12.2020

Konserniohjaus on valmistellut kaikille Helsingin kaupungin tytäryhteisöille, mukaan lukien markkinaehtoiset yhteisöt, omistajastrategiat. Markkinaehtoisten tytäryhteisöjen omistajastrategialuonnokset ovat olleet pääosin valmiina syksyn 2020, mutta on päädytty siihen, että päätöksenteko tytäryhteisöjen omistajastrategioista on tarkoituksenmukaista tehdä kokonaisuutena.

Kaikkien tytäryhteisöjen omistajastrategialuonnokset on tarkoitus tuoda kaupungin päätöksentekoon alkuvuodesta 2021. Omistajastrategioiden yhteydessä linjataan kaupungin tytäryhteisöjen kuuluminen markkinaehtoisesti toimiviin tytäryhteisöihin ja muihin tytäryhteisöihin konserniohjeessa määriteltyjen kriteerien perusteella.

Omistajastrategiassa tulee olemaan omistusta, taloutta ja toimintaa sekä yhteisön hallitusta koskevat keskeiset linjaukset perustuen omistajaohjauksen periaatteisiin (konserniohje) ja kaupunkistrategiaan. Lisäksi omistajastrategioissa asetetaan tytäryhteisökohtaisesti tavoitteita ja määritellään niiden avainmittarit.

Omistajastrategioiden päivittäminen synkronoidaan tulevaisuudessa sopivalla tavalla kaupunkistrategiaan ja toteutetaan 2–4 vuoden välein. Lisäksi päivityksiä tehdään tarvittaessa esimerkiksi toimintaympäristön muutosten johdosta nopeammin yksittäisten tytäryhteisöjen osalta.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet ☹️

Suosituksen mukaisesti ei ole toimittu, koska valmiina olevia linjauksia siitä, mitkä ovat markkinaehtoisesti toimivat yhtiöt ja mitkä ovat niiden omistajastrategiat, ei ole tuotu päätöksentekoon. On pidetty tarkoituksenmukaisena odottaa, että kaikkien tytäryhteisöjen omistajastrategiat tuodaan samalla kertaa päätöksentekoon.

¹² Helsingin kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2018, 37.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😞

Vaikutuksia ei ole voinut olla, koska suosituksen mukaisesti ei ole toimittu.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunginkanslian tulee sopia yhteistyössä valtuustoryhmien kanssa ennen seuraavia kuntavaaleja, miten erityisesti markkinaehtoisesti toimivissa yhtiöissä turvataan hallitustyöskentelyn riittävä jatkuvuus.

Kaupunginkanslian selvitys 1.12.2020

Hallituksen jäsenten nimeämisprosessia on kehitetty ja uusi toimintamalli otettu käyttöön keväällä 2021 tehtäviä hallitusvalintoja varten. Toimintamallia on käyty läpi yhdessä valtuustoryhmien edustajien kanssa.

Kaikkien kaupungin nimeämiin hallituspaikkoihin esitettävien ehdokkaiden tulee täyttää kevättä 2021 koskevia konsernijaoston nimeämispäätöksiä varten hallituksen jäsenen osaamisen itsearviointi -kysely. Kysely osaltaan vahvistaa ymmärrystä ja tietoisuutta kuntalain ja konserniohjeen mukaisista vaatimuksista hallitusten kollektiiviselle osaamiselle.

Kevään kuntavaalien jälkeisiä niin sanottuja paikkajakoneuvotteluja ja niihin perustuvia tulevia luottamushenkilötaustaisten jäsenten nimeämisiä varten on tarkoitus käydä etukäteen keskustelua kaupunginkanslian ja valtuustoryhmien kesken hallitusten jäsenten nimeämiseen sekä hallitusten jatkuvuuteen liittyvistä näkökohdista.

Kevään 2021 aikana on myös tarkoitus valmistella kaupunginhallituksen konsernijaostolle vastaava linjauspäätös kuin keväällä 2017 liittyen siihen, miten luottamushenkilötaustaisten jäsenten osalta toimitaan niissä hallituksissa, joiden silloiset toimikaudet jatkuvat pidemmälle kuin syksyyn 2021.

Hallitusten riittävään jatkuvuuteen on kiinnitetty huomiota kaupunkikonsernissa ja on tarpeen kiinnittää jatkossakin. Kaupunginkanslian ja valtuustoryhmien keskusteluyhteyden vahvistaminen hallitusnimeämisiin liittyen tukee kaupungin konserniohjauksen vaikuttavuutta ja edistää tytäryhteisöjen menestyksestä toimintaa.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Suosituksen mukaisesti aiotaan toimia.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Hallitusjäsenyydet jaetaan kuntavaalien jälkeen, joten vaikutuksista ei vielä ole tietoa.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunginkanslian tulee määritellä yhteistyössä Helsingin kaupungin asunnot Oy:n kanssa, mitä kustannuksia ylläpitokustannuksiin sisällytetään, jotta tavoite ei ole ristiriidassa asuntokannan korjaustarpeiden kanssa.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2018 suositusta perusteltiin Helsingin kaupungin asunnot Oy:n näkemyksellä, jonka mukaan jako ylläpitokorjauksiin ja muihin korjauksiin ei ole yhtiön kannalta tarkoituksenmukainen, koska osa rakennusten korjauskustannuksista lasketaan ylläpitokustannuksiin ja jos yhtiö pyrkisi mahdollisimman pieneen ylläpitokustannusten kasvuun, se ei pystyisi korjaamaan rakennuksia oikea-aikaisesti.¹³

Kaupunginkanslian selvitys 1.12.2020

Helsingin kaupungin asunnot Oy:n kanssa on käyty keskustelua yhtiölle asetettavista tavoitteista, kuten aiempinakin vuosina. Vuodelle 2021 esitetyissä talousarviotavoitteissa ei ole vastaavaa ylläpitokustannuksia koskevaa tavoitetta kuin esimerkiksi vuonna 2020.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Suositus lähti siitä olettamuksesta, että tavoite pysyisi muuttumattomana. Ongelma on ratkaistu poistamalla tavoite kokonaan. Ratkaisua voi pitää suosituksen mukaisena.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Yhtiön ja kaupungin kokonaisedun kannalta epätarkoituksenmukainen tavoite on poistettu.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunginkanslian yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan ja Helsingin Satama Oy:n kanssa tulee sujuvoittaa Jätkäsaaren liikennettä kaupunkikonsernin kokonaisedun mukaisesti.

Kaupunginvaltuusto päätti 3.2.2021, että Länsisatamasta Länsiväylälle suunnitellaan satamatunneli, joka mahdollistaa Länsisataman toimintojen laajentamisen ja satamaliikenteen sujuvan järjestämisen.

Kaupunginkanslian selvitys 1.12.2020

Konserniohjauksen näkökulmasta Jätkäsaaren liikenteen sujuvuuteen liittyvät asiat ovat olleet keskeinen osa Helsingin Satama Oy:n omistajastrategian valmistelua. Omistajastrategialuonnoksen valmistelun aikana on käyty laajaa vuoropuhelua yhtiön hallituksen sekä toimivan johdon kanssa. Omistajastrategioiden valmistelun osalta lähtökohtana ja tavoitteena on ollut alusta lähtien riittävän vahva keskusteluyhteys tytäryhteisöjen kanssa, jotta omistajastrategiat pystytään laatimaan mahdollisimman hyvän ja kattavan tietopohjan perusteella. Yhteistyö on toteutunut valmistelun aikana hyvin.

¹³ Helsingin kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2018, 36-37.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (JulKL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Kaupunkiympäristön toimialan selvitys 14.12.2020

Länsilinkin yleissuunnitelma valmistui vuoden 2019 lopussa, mutta kaupunkiympäristölautakunta hylkäsi esityksen. Sen jälkeen Helsingin Satama Oy julkaisi kesällä 2020 skenaariotarkastelun pormestari Vapaavuoren toimeksiannosta. Tarkasteluiden johtopäätöksenä selvitetään Keskittämisskenaarion (Länsisatama-skenaario) toteutuskelpoisuutta. Prosessi on vielä kesken. Kaupunkiympäristön toimiala tukee ja edistää tarkastelun valmistumista tuottaen tietoa skenaarion vaikutuksista ja toteutusedellytyksistä. Keskittämisskenaario pitää sisällään mahdollisuuden rakentaa Sataman omana investointina kaksisuuntaisen autoliikennetunnelin Länsisataman tontilta Länsiväylälle. Tällä Satamatunnelilla olisi vaikutusta Jätkäsaaren liikenteen sujuvoitumiseen.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet ☺

Jätkäsaaren liikenneongelmaa on pyritty ratkaisemaan suosituksessa kuvatulla tavalla. Asia etenee, kun kaupunginvaltuusto päätti satamatunnelin rakentamisesta helmikuussa 2021. Suosituksen sanamuoto oli ”sujuvoittaa liikennettä”, joten suositus ei ole vielä toteutunut, mutta sen suuntaisesti on toimittu.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon ☺

Vaikutuksia ei vielä ole, koska satamatunneli on vasta suunnitteilla.

Johtopäätökset: Tavoitteiden asettaminen tytäryhteisöille ja niiden johdolle

Markkinaehtoisesti toimivien tytäryhtiöiden omistajastrategioita ei ole kiirehditty. Valtuustoryhmien kanssa käytävillä keskusteluilla pyritään vaikuttamaan siihen, että hallitustyöskentelyn riittävä jatkuvuus turvataan erityisesti markkinaehtoisesti toimivissa yhtiöissä. Helsingin kaupungin asunnot Oy:n ja kaupungin kokonaisedun näkökulmasta ongelmallinen talousarviotavoite on poistettu. Jätkäsaaren liikenneongelmien sujuvuutta on pyritty ratkaisemaan.

3.6 Kaupungin vetovoima ja kansainvälisyys**3.6.1 Ulkomaisten investointien, yritysten ja osaajien houkuttelu****Tarkastuslautakunnan esittämä suositus**

Kaupunginhallituksen tulee edistää pääkaupunkiseudun yhtenäisen brändin luomista markkinoinnin edistämiseksi ja kansainvälisen tunnettuuden lisäämiseksi.

Kaupunginkanslian selvitys 11.12.2020

Toukokuussa 2020 pääkaupunkiseudun kaupungit sekä Uudenmaan liitto ilmoittivat sopineensa Helsinki Business Hubin omistuksen ja toiminnan uudelleenjärjestämisestä siten, että yhtiö siirtyy kokonaisuudessaan Helsingin kaupungin omistukseen. Tämän jälkeen käynnistyi selvitystyö kansainvälisen tunnettuuden, kilpailukyvyn ja

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

vetovoiman rakentamiseen liittyvistä toiminnoista. Marraskuussa 2020 julkistettiin, että selvitysten pohjalta valmistellaan Helsinki Business Hubin, Helsinki Marketingin ja Helsinki Abroadin toimintojen yhdistämistä uudeksi yhtiöksi. Uuden yhtiön tavoitteena on parantaa Helsingin kansainvälistä tunnettuutta ja houkutella entistä enemmän ulkomaisia vierailijoita, yrityksiä, investointeja ja osaamista Helsinkiin. Uuden yhtiön toimintamalli pohjaa kaupungin vahvoihin ja selkeisiin strategisiin tavoitteisiin, Helsingin brändin ja tunnettuuden rakentamiseen ulkomaisille kohderyhmille, kohdennettuun kansainväliseen markkinointiin ja viestintään, kansainvälisten BtoB-tapahtumien ja kongressien sekä vierailijoiden houkutteluun. Yhtiö toimii edelleen tiiviissä yhteistyössä pääkaupunkiseudun muiden kaupunkien kanssa.

Vuonna 2020 Helsingin kaupunki tilasi Helsingin kansainvälistä mainetta koskevan tutkimuksen britannialaiselta The Business of Cities Ltd:ltä. Lokakuussa 2020 valmistuneessa tutkimuksessa analysoidaan Helsingin kansainvälistä mainetta ja sen kehittymistä vuosien 2015–2020 välillä.

Uusi yhtiö aloittaa toimintansa vuonna 2021, joten vaikutuksia ei vielä ole. Kansainvälisen maineen analyysia hyödynnetään kansainvälisen tunnettuuden kehittämisessä niin uudessa yhtiössä kuin kaupunkiorganisaatiossa laajemminkin.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet ☺

Edellä kerrotut toimet vahvistavat erityisesti Helsingin kansainvälistä tunnettuutta. Vastauksesta ei ilmene, että pääkaupunkiseudun yhtenäisen brändin luomista olisi edistetty muutoin kuin että kaupunki toimii edelleen yhteistyössä muiden pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon ☺

Uusi yhtiö aloitti toimintansa vuoden 2021 alussa, joten vaikutuksia ei vielä ole.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunginkanslian tulee lisätä englanninkielistä viestintää kaupungin toiminnasta ja palveluista.

Kaupunginkanslian selvitys 11.12.2020

Syksyllä 2019 käynnistetty kaupunkitasoinen englanninkielisten palvelujen kehittämishjelma edellyttää kanslian viestintäosastolta seuraavia toimenpiteitä:

- kartoitetaan ja korjataan katkeavia englanninkielisiä digitaalisia palvelupolkuja
- luodaan yhteisiä toimintatapoja, joilla pyritään siihen, ettei digitaalisiin palveluihin pääse syntymään katkeavia englanninkielisiä palvelupolkuja
- selvitetään, onko keskeisiä sisältöasioita, joista ei ole kaupungin kanavissa riittävässä määrin englanninkielistä sisältöä
- kehitetään viestintää ja markkinointia käyttäjätestauksen avulla sekä

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

- suunnitellaan, miten kaupungin englanninkielisiä viestintäkanavia kehitetään keskitetysti.

Kanslian viestintäosastolle on näitä toimenpiteitä varten palkattu äidinkieleltään englanninkielinen viestintäasiantuntija vuosille 2020–21 sekä kaksi määräaikaista korkeakouluharjoittelijaa syysyksi 2020. Englanninkielisen viestinnän kehittämisen pohjaksi on tehty kaksi käyttäjätutkimusta englanninkieliselle kohderyhmälle, käyty läpi kaupungin palautejärjestelmään tullutta englanninkielistä palautetta sekä kartoitettu kaupungin englanninkielisten viestintäkanavien kokonaiskuva. Kaupunkiorganisaation englanninkielistä viestintää tekeville viestijöille on perustettu oma ryhmänsä koordinoimaan englanninkielisen viestinnän kehittämistoimenpiteitä.

Hel.fi-verkkosivuilla julkaistujen englanninkielisten uutisten kappalemäärä ja niiden uutisten lukijamäärä on kasvanut vuoden 2020 aikana edellisvuoteen verrattuna seuraavasti: uutisia on julkaistu yli 500 kappaletta enemmän (2 041 kpl → noin 2 600 kpl) ja uutisia on luettu noin 100 000 kertaa enemmän (144 000 kertaa → noin 240 000 kertaa) kuin viime vuonna.

Hel.fi englanninkielisten sivujen käyttäjäpolkujen toimivuutta testattiin laajasti syysmarraskuun aikana. Testauksen johdosta korjattiin havaitut ongelmatilanteet, joissa englanninkielisenä alkanut käyttäjäpolku joko katkesi tai muuttui varoittamatta suomenkieliseksi. Yhteensä linkkeihin tehtiin noin tuhat korjausta. Samalla paranneltiin linkkien kieliasua.

Hel.fi englanninkielisen sisällön löydettävyyttä on mitaroitu koko vuoden ajan jatku-neella käyttäjäkyselyllä: ”Did you find what you were looking for on this page?”. Huo-noimman käyttäjäarvioinnin saaneita sisältösivuja on paranneltu asiakaspalautteen perusteella. Käyttäjien englanninkielisen sisällön löydettävyydelle antama arvosana on parantunut kaksi prosenttiyksikköä verrattaessa vuoden 2020 alun tuloksia kolmannen kvartaalin tuloksiin. Englanninkieliset sisältösivut ovat saaneet vastaaviin suomenkielisiin sivuihin verrattuna kahdeksan prosenttiyksikköä paremman käyttä-jäarvosanan sisällön löydettävyyden suhteen.

Kaupungin englanninkielisen New in Helsinki Facebook-tilin päivittämiseen on pa-nostettu ja tilin seuraajamäärä on kasvanut vuoden aikana 700 seuraajalla (7619 → 8 321).

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Englanninkielistä viestintää kaupungin toiminnasta ja palveluista on lisätty.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Englanninkielisten uutisten määrä ja niiden lukijamäärä ovat kasvaneet samoin kuin Facebook-seuraajien määrä. Englanninkielisten sisältöjen löydettävyys on parantu-nut.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee seurata englanninkielisen varhaiskasvatuksen ja opetuksen kysyntää, jotta aloituspaikkoja voidaan tarvittaessa lisätä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan selvitys 4.12.2020**Miten englanninkielisen varhaiskasvatuksen ja opetuksen kysyntää on seurattu?****Englanninkielinen varhaiskasvatus ja esiopetus**

Englanninkielistä varhaiskasvatusta ja esiopetusta järjestetään useassa eri päiväkodissa eri puolilla Helsinkiä. Pääasiallisesti halukkaat pääsevät englanninkieliseen varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala seuraa vuosittain englanninkielistä varhaiskasvatusta ja esiopetusta antavien päiväkotien paikkamäärää. Täysin englanninkielisen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestämisestä vastaavat yksityiset päiväkodit.

Englanninkielinen perusopetus

Ensimmäiseltä luokalta alkavaan englanninkieliseen perusopetukseen hakevien määrä tilastoidaan vuosittain ja opetukseen on hakenut 96 lasta vuonna 2019 ja 104 vuonna 2002. Täytettäviä paikkoja opetuksessa on 78. Paikkamäärää on kasvatettu 1.8.2020 alkaen 52:stä 78:aan.

Perusopetuksen seitsemännelle luokalle siirryttäessä oletuksena on, että jo englanninkielisessä opetuksessa aloittaneet oppilaat jatkavat englanninkielisessä opetuksessa Ressun peruskoulussa sekä Maunulan yhteiskoulussa.¹⁴ Kokonaan uusia 7. luokan paikkoja on avoinna 52 englanninkieliseen opetukseen Ressun peruskoulussa ja Kulosaaren yhteiskoulussa. Seitsemännen luokan paikkamäärää on kasvatettu 1.8.2020 alkaen 26:stä 52:een.

Seitsemännen luokan hakijamäärästä ei ole nykyisten keskenään erilaisten tietojärjestelmien vuoksi saatavilla kattavasti tietoa, mutta tähän on tulossa muutos tammi-kuussa 2021, jolloin haku tehdään kaikkien koulujen osalta keskitetysti samassa sähköisessä järjestelmässä (Wilma).

Kaupungin koulujen ryhmät tulee täyttää enimmäisoppilasmäärään asti, kun ryhmä perustetaan ensimmäiselle tai seitsemännelle luokalle. Näin ollen vuosiluokilla 2–6 ja 8–9 ryhmissä on vain yksittäisiä vapaita paikkoja, joihin voi hakea täydennys-

¹⁴ Maunulan ala-asteen koulussa aloittaneet oppilaat joutuvat kuitenkin hakemaan paikkaa Maunulan yhteiskoulussa soveltuvuuskokeen kautta, sillä näiden oppilaiden opinpolku jatkuu yksityisessä sopimuskoulussa. Yksityiset sopimuskoulut ottavat oppilaat englanninkieliseen opetukseen vain valintakokeen kautta.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

haussa tammikuussa ja elokuussa. Näistä paikoista kiinnostuneiden kokonaismäärää ei ole ollut mahdollista tilastoida tarkasti, sillä kyselyt kohdistuvat useaan eri tahtoon. Tilanne on kuitenkin parantunut, kun toimialalla on aloittanut englanninkielisten palveluiden koordinaattorin 15.6.2020.

Koulutuskoordinaattorille kohdistuneiden kyselyiden perusteella väliluokkien paikkoihin kohdistunut kysyntä on runsasta. Elokuussa 2020 Ressun peruskoulussa ja Maunulan ala-asteen koulussa vapaana olleita yksittäisiä paikkoja eri luokka-asteilla tavoitteli kymmeniä hakijoita. Näihin paikkoihin liittyen tuli runsaasti yhteydenottoja hakujan umpeutumisen jälkeen. Lisäksi englanninkielisten palveluiden koulutuskoordinaattorille tulee viikoittain kyselyitä englanninkielisen opetuksen paikkoihin liittyen. Koulutuskoordinaattori ohjaa hakijan hänen tarpeitaan parhaiten vastaavalla tavalla joko valmistavaan opetukseen, tulossa oleviin täydennyskouluihin ja/tai tiedustelemaan yksityiskoulujen tilannetta.

Englanninkielisen perusopetuksen tarjonnan ja kysynnän vastaavuus

Englanninkielisen opetuksen hakijamääristä on saatavilla jonkin verran numeerista tietoa. Tiedot eivät kuitenkaan ole kokonaisuuden kannalta täysin kattavia, sillä kattavaa tietoa seitsemännen luokan sekä vuosiluokkien 2–6 ja 8–9 hakijamääristä ei nykyjärjestelmien kautta ole mahdollista saada. Lisäksi yksityisten koulujen aloituspaikoista ja hakijamääristä ei ole ajantasaista tietoa.

Koulutulokkaiden osalta englanninkielisen opetuksen tarjonnan voi sanoa vastaavan kysyntää melko hyvin. Seitsemännen luokan osalta arviointia on hankala tehdä, sillä hakijamäärää eri koulujen englanninkieliseen opetukseen ei ole nykyisten tietojärjestelmien kautta mahdollista saada. Luokkien 2–6 ja 8–9 osalta kysyntä on selvästi suurempaa kuin tarjonta. On huomattava myös, että kaikki hakijat eivät tule valituksi englanninkieliseen opetukseen, koska valinta edellyttää soveltuvuuskokeen läpäisemistä.

Onko aloituspaikkoja pystytty tarvittaessa lisäämään kysynnän mukaisesti?

Englanninkielisen perusopetuksen aloituspaikkamäärää 1. ja 7. luokalla alkavissa ryhmissä on kasvatettu 1.8.2020 alkaen. Vuosiluokkien 2–6 ja 8–9 paikkamääriä ei ole ollut yllä esitetyn perusteiden mahdollista lisätä.

Englanninkielisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen paikkamäärien lisäämisessä on huomioitava lisäksi, että perusopetuksen tehtävänä on taata opiskelijoille jatko-opintokelpoisuus toisella asteella sekä se, että englanninkielinen perusopetus on avoinna myös muille kuin ulkomailta muuttaville oppijoille, eikä lisättyjä paikkoja voida varata juuri ulkomailta muuttaville hakijoille.

Tällä hetkellä englanninkieliseen perusopetukseen osallistuneille tarkoituksenmukaisiin jatko-opintopaikka toisella asteella on lukioiden IB-ohjelmissa tai Stadin ammatitopiston englanninkielisissä perustutkinnoissa (matkailualan, kuvallisen ilmaisun ja

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

media-alan, ravintola- ja catering alan sekä sosiaali- ja terveysalan koulutusohjelmat), sillä opiskelijoiden suomen kielen taidot eivät usein riitä muiden toisen asteen opintojen suorittamiseen. Muu lukiokoulutus tähtää nimittäin kansalliseen ylioppilastutkintoon, joka suoritetaan joko suomeksi tai ruotsiksi, ja muiden ammatillisten tutkintojen pääasiallinen suorituskieki on suomi tai ruotsi.

Ressun lukion IB-ohjelmassa on aloituspaikkoja lisätty 50:stä sataan 1.8.2020 alkaen. Aloituspaiikkoja IB-ohjelman mukaisessa lukiokoulutuksessa on Helsingissä yhteensä 130 International School of Helsingin paikkojen lisäksi. Opiskelupaikat IB-ohjelmissa ovat kuitenkin kysyttyjä myös muiden kuin englanninkieliseen perusopetukseen osallistuneiden keskuudessa. Näin ollen englanninkieliseen perusopetukseen osallistuneilla voi olla vaikeuksia saada paikka toisen asteen opinnoissa.

Englanninkielisen perusopetuksen paikkamäärien kasvattamisen lisäksi on kolmessa Helsingin yhtenäisessä peruskoulussa aloitettu uutena kaksikielinen suomi-englanti -opetus. Ensimmäiseltä luokalta alkavan kaksikielisen suomi-englanti -opetuksen aloituspaikkamäärää on lisätty strategiakauden aikana 50:stä 130:een. Lisäksi kaksikielisen suomi-englanti -opetuksen soveltuvuuskoekäytänteet on muutettu 1.1.2020 alkaen siten, että koulutulokkaat voivat hakea kaksikieliseen suomi-englanti -opetukseen ilman suomen kielen taitoa, minkä ansiosta opetukseen voi hakea myös ulkomailta muuttavat hakijat, jotka osaavat englantia.

Kaksikielisen opetuksen lisääminen tarjoaa useammalle jo Helsingissä asuvalle ja mahdollisesti suomea osaavalle hakijalle sopivamman perusopetuksen vaihtoehdon, mikä vähentää englanninkieliseen opetukseen hakevien määrää ja jättää paikkoja haettavaksi muualta muuttaville. Kaksikielisen suomi-englanti -opetuksen paikkamäärän kasvattaminen on tarkoituksenmukaista myös siksi, että osallistuvilla oppijoilla on useampia vaihtoehtoja toisen asteen opintoihin siirryttäessä.

Vaikutukset

Englanninkielisen opetuksen paikkamäärän kasvattaminen ensimmäisellä vuosiluokalla on asettanut opetuksen kysynnän ja tarjonnan jokseenkin tasapainoon. Seitsemännen luokan osalta toimenpiteiden vaikutusta voidaan arvioida keväällä 2021. Vuosiluokkien 2–6 ja 8–9 osalta toimenpiteillä ei ole ollut vaikutusta koulupaikan löytymiseen.

Toisen asteen koulutuspaikkojen osalta aloituspaikkojen lisääminen IB-ohjelmaan sekä Helsingin Kielilukion kaksikielisen suomi-englanti -lukiokoulutuksen aloittaminen 1.8.2020 alkaen on lisännyt hakijoiden mahdollisuuksia päästä englanninkielisiin toisen asteen opintoihin. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on järjestämisilupa englanninkieliselle toteutukselle matkailualan perustutkinnon lisäksi kuvallisen ilmaisen ja media-alan, ravintola- ja cateringalan sekä sosiaali- ja terveysalan perustutkinnoille. Näin ollen ammatillisten opintojen osalta on mahdollisuus kasvattaa englanninkielisten opiskelupaikkojen määrää.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Englanninkielisten palveluiden koulutuskoordinaattorin palkkaaminen on parantanut ulkomailta muuttavien saamaa palvelua päiväkotitai koulupaikkaa etsiessä. Lisäksi englanninkielisiä palveluita koskevan viestinnän kehittäminen on lisännyt ulkomaa-laisten osaajien mahdollisuuksia löytää ajantasaista ja selkeästi esitettyä tietoa koulutuspalveluista Helsingissä.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet ☺

Suosituksen mukaisesti englanninkielisen varhaiskasvatuksen ja opetuksen kysyntää on pyritty seuraamaan, mutta kattavat seurantatiedot on ollut käytettävissä vain ensimmäisen luokan aloittavista. Tammikuusta 2021 alkaen keskitetyt seurantatiedot mahdollistuvat myös seitsemännen luokan osalta. Aloituspaiikkoja on lisätty.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon ☺

Aloituspaiikkoja on suosituksen mukaisesti tarvittaessa lisätty. Pääasiallisesti halukkaat pääsevät englanninkieliseen varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen. Myös ensimmäiseltä luokalta englanninkielisen perusopetuksen aloittavien kysyntä ja tarjonta on saatu tasapainoon. Seitsemännen luokan aloittavien tilanteesta saadaan tietoa vuonna 2021, kun seurantatiedot saadaan kattavasti. Luokkien 2–6 ja 8–9 osalta kysyntä on selvästi suurempaa kuin tarjonta.

Johtopäätökset: Ulkomaisten investointien, yritysten ja osaajien houkuttelu

Helsingin kansainvälistä tunnettuutta pyritään vahvistamaan. Varsinaisesti pääkaupunkiseudun yhtenäisen brändin luomista ei ole edistetty. Englanninkielistä viestintää kaupungin toiminnasta ja palveluista on lisätty. Englanninkielisen opetuksen aloituspaiikkoja on lisätty. Kysyntä ja tarjonta eivät vielä kuitenkaan täysin kohtaa.

3.7 Rakennettu ympäristö ja ekologinen kestävyys**3.7.1 Uudisrakentamisen laadunvalvonta****Tarkastuslautakunnan esittämä suositus**

Kaupunkiympäristön toimialan tulee kehittää rakennushankkeille mittareita, joilla voidaan seurata rakentamisen laadun kehittymistä.

Kaupunkiympäristön toimialan selvitys 9.12.2020

Kosteuden- ja puhtaudenhallinta-asiakirjoissa, joita on päivitetty vuonna 2018, on määriteltä muun muassa numeerisia arvoja, jotka kuvaavat rakentamisen laadun toteutumista. Kosteudenhallinta on käsittänyt olosuhteiden ja rakenteiden kosteusmitausten tekemistä ja seuraamista siten, että mitatut kosteudet alittavat asetetut vaatimukset. Puhtaudenhallinta on käsittänyt työmaan puhtauden ylläpitämistä koko työmaavaiheen ajan, ilmanvaihtokanavien ja rakennuksen vaakapintojen pölypitoisuuden mittaamisen ennen toimintakokeita sekä uudestaan ennen vastaanottoa. Puhtauden- ja kosteudenhallintaa on seurattu työmaakokouksissa. Joissakin hankkeissa

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

puhtauden- ja kosteudenhallinta-asiakirjat on tallennettu projektipankissa erillisiin laadunvalvontakansioihin.

Esimerkiksi vuosina 2018–2020 valmistuneiden merkittävimpien uudisrakennus-temme kosteuden- ja puhtaudenhallintaan ja sen raportointiin on kiinnitetty erityistä huomiota. Toimiala kuvaa vastauksessaan tarkemmin raportointia seuraavien kohteiden osalta: keskustakirjasto Oodi, Jakomäen sydän, Jätkäsaaren peruskoulu, päiväkodit Yliskylä, Lapinmäki, Aada ja Ida, Lauttasaari, Lasten Kartano, Malminkartano, Korento ja Humla. Jätkäsaaren peruskoulun projektinjohtourakalle laadittiin kannustinjärjestelmä laadun parantamiseen. Samassa yhteydessä KYMPin RYAn toimivuuden varmistamisen työryhmä on laatinut Rala ry:n kanssa RALA-palautejärjestelmään palautteenantomahdollisuuden suunnittelu- ja rakentamisvaiheista asiakastoimialojen edustajille sekä lopputyön laadusta, tilojen ja pihan toimivuudesta sekä sisäilmasto-olosuhteista loppukäyttäjälle. Palauteraportti laadittiin omana työnä ja sen rinnalle saatiin Nuuka-järjestelmästä sisäilmasto-olosuhdesuureiden kuvaajia. Eräässä päiväkodin suunnittele- ja rakenna (SR) urakkahankinnassa on pilotoitu sitä, että urakoitsijan antama takuuaajan pituus on tarjousten laatuvertailuperusteena.

Rakennuttaminen-palvelussa projektihenkilökunnalle järjestettiin koko päivän mittainen työmaan laatua koskeva laatukoulutus 20.5.2019. Talonrakennuksen urakkaohjelman ja urakkarajaliitteen mallipohjat on päivitetty. Urakkaohjelman luku 6 käsittelee laatua ja ympäristöä. Urakoitsijoita vaaditaan tekemään hankekohtainen laatusuunnitelma urakkarajaliitteen mukaisesti. Useiden muiden vaatimusten lisäksi urakoitsijoiden tulee laatia kosteuden- ja puhtaudenhallintasuunnitelmat.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Vuonna 2018 päivitettyissä kosteuden- ja puhtaudenhallinta-asiakirjoissa on määritetty numeerisia arvoja laadun toteutumiselle, ja näitä on sovellettu merkittävässä uudisrakennuksissa. Muutoinkin erilaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty, jotta rakentamisen laadun seuranta pystytään parantamaan. Yhdessä kohteessa oli kokeiltu kannustinjärjestelmää.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Uusia toimenpiteitä oli jo otettu käyttöön, mutta ne vaikuttavat rakentamisen laatuun vähitellen. Aikaa kulunee useita vuosia, ennen kuin uudet käytännöt ovat käytössä kaikissa hankkeissa.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunkiympäristön toimialan tulee edellyttää kaikkien hankkeiden urakoitsijoilta rakentamisen aikataulutuksen ja laaturiskien hyvää hallintaa esimerkiksi urakkaohjelmaan kirjatulla vaatimuksilla.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Kaupunkiympäristön toimialan selvitys 9.12.2020

Selvityksessä on kuvattu tarkemmin kahdeksan uudisrakennushankkeen aikataulun hallintaa. Kahdeksan uudisrakennushankkeen rakentamisaikatauluista viisi hallittiin hyvin ja urakat valmistuivat ajoissa. Kuudennessa tarvittiin lisääaikaa, ja rakentamistyöt valmistuivat annetun uuden tavoiteaikataulun puitteissa. Kahden erikoiskohteen, keskustakirjasto Oodin ja puurakentamishanke Ipk Lapinmäen, rakentamisurakat eivät valmistuneet sovitusajassa.

Laaturiskien hallinnasta toimialan selvityksessä on kuvattu erityisesti kosteuden- ja puhtaudenhallintaa, joka on merkittävä osa laaturiskien hallintaa. Useissa merkittävässä uudisrakennushankkeissa laatua varmistamaan on nimetty sekä urakoitsijan kosteusvastaava että kosteudenhallintakoordinaattori. Laatua on seurattu muun muassa työmaakokouksissa.

Jätkäsaaren peruskoulun rakentamishankkeessa laaturiskien hallintaan saatiin kannustinjärjestelmän avulla kiinnitettyä erityistä huomiota. Useissa rakennushankkeissa käytetään urakoitsijan hankkimaa Congrid-ohjelmistoa työmaan laadunvalvonnan tarkastustoiminnoissa ja dokumentoinnissa.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet ☹

Suosituksen sanamuoto oli: "Kaupunkiympäristön toimialan tulee edellyttää kaikkien hankkeiden urakoitsijoilta rakentamisen aikataulutuksen ja laaturiskien hyvää hallintaa esimerkiksi urakkaohjelmaan kirjatulla vaatimuksilla." Vastauksesta ei ilmene, onko kaikkien hankkeiden urakoitsijoilta edellytetty rakentamisen aikataulutuksen ja laaturiskien hyvää hallintaa. Vastauksesta ilmenee, että useissa hankkeissa on ollut hyviä käytäntöjä, mutta vastauksesta ei käy ilmi, millaisia käytäntöjä toimiala edellyttää.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon ☹

Tietoa toimenpiteistä ei saatu, joten vaikutuksistaan ei ole tietoa.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunkiympäristön toimialan tulee parantaa ja yhtenäistää rakennushankkeiden vastaanottoprosesseja esimerkiksi malliasiakirjojen ja ohjeiden avulla.

Kaupunkiympäristön toimialan selvitys 9.12.2020

Toimivuuden varmistamisen työryhmä laati vuosi sitten yhteistyössä rakennuttamispalvelun LVIA-tiimin kanssa talotekniikan vastaanottomenettelylle uuden ohjeistuksen. Talotekniikan vastaanottomenettely täydentää ja nostaa esille RT-korteissa "RT10-11301 Talotekniikan laadunvarmistus- ja vastaanottomenettely, prosessikuvaus" ja "RT10-11302 Talotekniikan laadunvarmistus- ja vastaanottomenettely, tehtävät ja dokumentointi" esitettyjä asioita organisaatioon sopiviksi. Talotekniikan vastaanottomenettelyn noudattamisella varmistetaan, että talotekniset järjestelmät toi-

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

mivat suunnitelmien mukaisesti, ovat valmiina käyttöönottoon ja mahdollisimman hyvin myötävaikuttavat tavoitteeksi asetettujen sisäilmasto-olosuhteiden ja energiatehokkuustavoitteiden saavuttamiseen.

Ohjeistuksen mukaan vaativiin rakennushankkeisiin voidaan kiinnittää TATE-koordinaattori, joka on pääurakoitsijan nimeämä tai hankkima talotekniikan kokonaisuuden hallitseva osaaja. Vaihtoehtoisesti tilaaja hankkii hänet rakennuttamis- ja valvontapalvelut -puitesopimukselta. TATE-koordinaattorilla tulee olla vankka kokemus urakoinnista ja hänen on täytettävä maankäyttö- ja rakennuslain 122 c § kohdan 1 tai 2 kelpoisuusvaatimukset. TATE-koordinaattoria pilotoidaan Pirkkolan jäähallin rakentamishankkeessa, jossa pääurakoitsijalta vaadittiin TATE-koordinaattoria hankkeelle. TATE-koordinaattoria oli tarkoitus piloitoida myös Tahvonlahden ala-asteen perusparannus- ja laajennushankkeessa. Kiinteistöhoitohenkilökuntaa koulutetaan järjestelmään nelivaiheisesti.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Kaupunkiympäristön toimiala on ryhtynyt toimenpiteisiin parantaakseen ja yhtenäistääkseen rakennushankkeidensa vastaanottoprosesseja. Vastaanottomenettelyyn on laadittu uusi ohjeistus.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Tehdyillä toimenpiteillä on jo parannettu rakennusten vastaanottomenettelyjä.

Johtopäätökset: Uudisrakentamisen laadunvalvonta

Kaupunkiympäristön toimiala on tehnyt lukuisia toimenpiteitä parantaakseen rakennushankkeidensa aikataulutusta, laaturiskien hallintaa sekä vastaanottoprosesseja. Toteutetut toimenpiteet alkavat vaikuttaa parantavasti uusien rakennuskohteiden hallinnointiin.

3.7.2 Päästövähennysten toteuttaminen**Tarkastuslautakunnan esittämä suositus**

Kaupunkiympäristön toimialan tulee edistää liikenteen päästövähennystavoitteiden saavuttamista aiempaa vaikuttavammilla keinoilla.

Hiilineutraali Helsinki-ohjelman valmistelun yhteydessä tilatussa taustaselvityksessä todetaan, että ”tehokkain keino vähentää liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä on vähentää autoliikenteen suoritetta. - Tehokkaimpia keinoja liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ovat ajoneuvoliikenteen hinnoittelu, raskaan liikenteen suoritteen ja ominaispäästöjen pienentäminen ja sähköautokannan merkittävä kasvu. Nämä vaikuttavat joko autoliikenteen suoritteeseen tai sen yksikköpäästöihin.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Toimenpiteitä, jotka eivät vaikuta näihin tekijöihin tai vaikuttavat niihin vain hieman, on varsin pieni vaikutus päästöihin”.¹⁵

Kaupunkiympäristön toimialan selvitys 14.12.2020

Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) suunnitelma on hyväksytty syksyllä 2020. Suunnitelmaan sisältyvistä tienkäyttömaksuista on tehty HSL:n johdolla selvityksiä. Tällä hetkellä odotetaan hallitusohjelmaan sisältyvää tiemaksujen toteuttamisen mahdollistavaa lakimuutosta. Tämän jälkeen voidaan lähteä valmistelemaan tiemaksukokeilua Helsingin seudulle.

Vihdintien pikaraitiotien yleissuunnitelma on seuraavaksi kaupunginvaltuuston päättävänä. Viikin-Malmin pikaraitiotiestä valmistellaan yleissuunnitelmaa ja se valmistuu kevään 2021 aikana. Tuusulanväylän pikaraitiotie on tarkoitus toteuttaa näistä kolmesta pikaratikasta viimeisimpänä. Kantakaupungin raitioiteita laajennetaan 2021 muun muassa Jätkäsaarella ja Länsi-Pasilassa. Jätkäsaarella on myös rakenteilla Atlantinsilta, jonka valmistuessa päästään Jätkäsaarella raitioliikenteen tavoiteverkon mukaiseen tilanteeseen.

Pyöräliikenteen edistämishjelman päivitys hyväksyttiin kaupunginhallituksessa syksyllä 2020. Pyöräliikenteen uuden kehittämissuunnitelman tavoitteena on, että pyöräliikenteen kulkutapaosuus on vähintään 20 prosenttia vuoteen 2035 mennessä. Ohjelman toimenpiteistä tärkein ja kiireellisin on kantakaupungin keskeisten pyörävylien ja baanaverkon rakennuskohteiden priorisointi ja aikatauluttaminen.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet ☹️

Kaupunkiympäristön toimiala ei ole edistänyt liikenteen päästövähennystavoitteiden toteutumista aiempaa vaikuttavammilla keinoilla. Tehokkaimpia keinoja liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ovat ajoneuvoliikenteen hinnoittelu, raskaan liikenteen suoritteiden ja ominaispäästöjen pienentäminen ja sähköautokannan merkittävä kasvu. Kaupungin rooli sähköautojen määrän lisääntymisessä on lähinnä mahdollistava. Tienkäyttömaksuja ei voida edistää ennen lainsäädännön muutoksia.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon ☹️

Aiempaa suurempia vaikutuksia ei voi olla, koska toimenpiteitä ei ole toteutettu.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunkiympäristön toimialan tulee edistää sähköisen liikenteen työryhmän suosituksia.

Kaupunkiympäristön toimialan selvitys 14.12.2020

¹⁵ Vähäpäästöisyys selvitys, Motiva Oy, 2018.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Yleisille alueille on tehty 100 latauspaikan suunnitelma, josta osa on toteutettu. Tavoitteena on toteuttaa myös loput paikat markkinaehtoisesti. Vaiheittaisella toteuttamisella varmistetaan, että kaikki paikat saadaan toteutettua ja kaupungilla on mahdollisuus valita sopivin operaattori eri aikoina toteutettaville latauspaikoille. Useamman operaattorin toivotaan tulevan Helsingin markkinoille sähköautojen latauspaikkojen toteuttajaksi.

Sähköisen liikenteen työryhmän suositusten mukaan tontinluovutuksen ehtoja latauspaikkojen määrästä on päivitetty. Vaatimuksessa edellytetään, että yhteen kolmasosaan paikoista rakennetaan latauspiste. On kuitenkin huomattava, että tämän lisäksi loppuihin autopaikkoihin edellytetään rakennettavaksi sähköauton latauspistevalmius. Latauspistevalmiudella tarkoitetaan pysäköintipaikalle asti toteutettua kaapelointia tai muuta vaatimukset täyttävää sähkön jakelujärjestelmää myöhemmin asennettavia sähköajoneuvojen latauspisteitä varten. Vaatimus on siis sekä latauspisteiden määrän että latauspistevalmiuden laadun suhteen huomattavasti tiukempi kuin kansallinen normi, jossa latauspistevalmius on mahdollista toteuttaa pelkällä putkituksella. Tällä vaatimuksella on pyritty varmistamaan se, että pysäköintipaikat on jatkossa helppoa ja edullista varustaa varsinaisella latauspisteellä. Sähkön jakelujärjestelmän ulottaminen autopaikalle on helppoa ja edullista toteuttaa rakennusvaiheessa.

Jokaisen rakennettavan parkkipaikan varustaminen todellisella latauspistevalmiudella säästää kustannuksia verrattuna tilanteeseen, jossa latauspisteitä asennetaan jälkikäteen. Nyt esitetty tontinvarausehto tarkoittaa nyt esitetyllä mitoituksella, että latauspisteitä syntyy vuodessa asuntohankkeiden yhteydessä kaupungin luovuttamille tonteille karkeasti arvioiden noin 900 kpl ja latauspistevalmiudella varustettuja autopaikkoja karkeasti noin 1600 kpl.

Tämän lisäksi sähköisen liikenteen työryhmän suosituksista on toteutettu kaupungin oman henkilöautokannan sähköistämisen edistäminen. Kaupungin virkakäytössä olevat henkilöautot vaihdetaan sähköisiksi vuosina 2021–2025 osana normaalia vaihtosykliä.

Latauspisteiden rakentaminen on luonteeltaan sähköautoilun mahdollistava toimi eikä sen suoria päästövähennysvaikutuksia siksi pystytä arvioimaan. Tällä hetkellä latauspisteiden suurin vaikutus on todennäköisesti lataushybrideillä sähköllä ajettujen kilometrien määrään. Tulevaisuudessa latauspisteet mahdollistavat sähköautojen yleistymisen.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Kaupunkiympäristön toimiala on edistänyt sähköisen liikenteen työryhmän suosituksia.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Suoria vaikutuksia hiilidioksidipäästöjen vähentymiseen ei pystytä arvioimaan. Uusien tontinluovutusehtojen myötä rakennettavia latauspaikkoja ei ole vielä valmistunut. Toisaalta latauspaikkojen määrän voi arvioida kasvavan asuntorakentamisen myötä.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunkiympäristön toimialan tulee lisätä yhteistyötä yritysmaailman, kaupunkilaisten ja taloyhtiöiden kanssa päästövähennysten toteuttamiseksi.

Kaupunkiympäristön toimialan selvitys 14.12.2020

Ilmastokumppanit-verkosto kasvoi kahdeksalla uudella yrityksellä marraskuussa 2020. Yrityksiä on nyt 89. Verkostolle on järjestetty erilaisia verkostoitumistilaisuuksia, verkkosivut on uudistettu ja toimintaa ollaan kehittämässä, kun rekrytointi saadaan päätökseen ja uusi henkilö aloittaa verkoston koordinaattorina tammikuussa 2021.

6Aika-rahoitteisia hankkeita on kaupungilla useita ja niissä on kehitetty muun muassa taloyhtiöiden energiatehokkuutta ja päästöttömän työmaan konseptia. Useat 6Aika-hankkeet toteuttavat Hiilineutraali Helsinki2035 -ohjelmaa osaltaan. Suurin osa hankkeista päättyy 31.12.2020, mutta ainakin yksi hanke jatkaa toukokuun loppuun 2021. Hankkeissa on tehty hyvää yhteistyötä kuutoskaupunkien ja yritysten kanssa.

Smart & Clean -säätiön toiminta on keskittynyt kiertotalousteemoihin, joten päästövähennysohjelman näkökulmasta yhteistyö on ollut vähäistä.

Energiarenessanssi-toimintamallille saatiin rahoitus vuodelle 2021 eli toimintaa ollaan käynnistämässä ja sen osalta yhteistyöverkostoja on jo muodostettu erityisesti taloyhtiö- ja korjausrakentamisen parissa työskentelevien tahojen kanssa. Koska päästövähennysohjelman painopisteenä on vuosina 2019–2020 ollut erityisesti rakennuskannan ja rakentamisen päästöt, on yhteistyötä tiivistetty myös Suomen Green Building Councilin kanssa.

Energiarenessanssin vaikutus koko kaupungin tasoihin päästöihin on merkittävä. 56 prosenttia päästöistä syntyy lämmityksestä, joten lämmön tarpeen kokonaiskulutuksen pienentämisellä on iso vaikutus kokonaispäästöihin. Korjausrakentaminen on kuitenkin päätöksentekoprosesseineen hidasta toimintaa, joten vaikutukset lämmityksen kokonaiskulutuksessa ja päästöjen putoamisessa näkyvät viiveellä.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Toimiala on lisännyt yhteistyötä yritysten kanssa. Kaupunkilaisten ja taloyhtiöiden päästöjen kannalta erittäin merkittävää on Energiarenessanssi-toimintaohjelman aloittaminen.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon ☹️

Yritysyhteistyön vaikutuksia on vaikea arvioida. Energiarenessanssin vaikutukset tulevat näkymään vasta pitkällä aikavälillä.

Tarkastuslautakunnan esittämä suositus

Kaupunginkanslian tulee kiinnittää huomiota tytäryhteisöjen tavoitteiden valmistelussa siihen, että Helen Oy:n sitova talousarviotavoite olisi nykyistä ohjaavampi, esimerkiksi asettamalla vuositavoitteita hiilidioksidipäästöjen vähennyksille.

Kaupunginhallituksen lausunto 20.5.2019 ja selvitys 2.12.2019

Kaupunginhallitus totesi, että Helen Oy:n kaupunginvaltuustolle raportoitavana talousarviotavoitteena on kaupunginvaltuuston 2.12.2015 hyväksymän Helenin kehitysohjelman toteuttaminen. Markkinaehtoisesti toimivana tytäryhteisönä Helen Oy ja yhtiön hallitus vastaavat kehitysohjelman vaatimista operatiivisista toimenpiteistä.

Kaupunginkanslian selvitys 1.12.2020

Konserniohjaus on valmistellut kaikille Helsingin kaupungin tytäryhteisöille eli myös Helen Oy:lle omistajastrategian, joka on tarkoitus tuoda päätöksentekoon alkuvuodesta 2021.

Helen Oy:n osalta omistajastrategiassa on tarkoitus asettaa Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelmaan liittyen keskeisiä tavoitteita ja niiden avainmittareita omistajanäkökulmasta. Yhtiön operatiivista toimintaa koskevat tavoitteet ja mittarit asettaa puolestaan yhtiön hallitus kaupungin konserniohjeen mukaiset toimivaltarajoja koskevat kirjaukset huomioon ottaen.

Tytäryhteisökohtaisten omistajastrategioiden vahvistamisen jälkeen käytettävissä ovat tytäryhteisöjen toimintaa ohjaavat pitempiaikaiset tavoitteet ja niiden seurantaan määritellyt mittarit.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet ☹️

Helen Oy:n omistajastrategiassa tullaan asettamaan pitkäaikaisia tavoitteita ja niiden mittareita. Konserniohjausyksikkö ei kuitenkaan pidä tarkoituksenmukaisena, että omistaja asettaisi tarkkoja vuositavoitteita. Operatiivisista toiminnan tavoitteista päättää yhtiön hallitus.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon ☹️

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Helenille asetettavat pitkän aikavälin tavoitteet tulevat olemaan aiempaa ohjaavampia hiilidioksidipäästöjen näkökulmasta, mutta tavoitteita ja mittareita ei ole vielä vahvistettu. Siten ei ole myöskään tietoa siitä, miten uusittu omistajastrategia tulee vaikuttamaan talousarviossa asetettaviin tavoitteisiin.

Johtopäätökset: Päästövähennysten toteuttaminen

Tienkäyttömaksuja ja muita liikenteen päästöjä merkittävästi vähentäviä toimia ei vielä ole toteutettu muun muassa lainsäädännön keskeneräisyyden vuoksi. Sähköautojen latauspaikkojen rakentamiseen uusiin taloihin ohjataan aiempaa voimakkaammin tontinluovutusehdoilla. Energiarenessanssi-ohjelma, jolla on merkittävä päästövähennyspotentiaali, on käynnistetty. Vaikutuksia hiilidioksidipäästöihin ei kuitenkaan nähdä kuin pitkällä aikavälillä. Helen Oy:n pitkän aikavälin tavoitteet tulevat ohjaamaan hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen mutta tietoa siitä, miten ne vaikuttavat vuotuisen talousarviotavoitteen asettamiseen, ei vielä ole.

3.7.3 Luonnonsuojeluohjelman toteuttaminen**Tarkastuslautakunnan esittämä suositus**

Kaupunkiympäristön toimialan tulee huolehtia siitä, että luonnonsuojelun tavoitteiden toteuttamiseen kohdennetaan riittävät resurssit.

Kaupunkiympäristön toimialan selvitys 8.12.2020

Toimialan selvityksen mukaan luonnonsuojeluohjelman toteuttamiseen liittyviä henkilöresursseja on lisätty 0,5 henkilötövuoden verran sekä vuosina 2019 että 2020. Näin ollen luonnonsuojeluohjelman edistämiseen oli vuonna 2020 käytettävissä yhteensä 3,5 henkilötövuotta, joista 2 henkilötövuotta vakituisin ja 1,5 henkilötövuotta määräaikaisin voimin. Sekä vuonna 2019 että vuonna 2020 oli luonnonsuojelualueille kohdistettu myös 500 000 euron investointimääräraha. Vanhankaupunginlahden ja Östersundomin lintuvesien hoitoon ja viestintään vuonna 2019 saatu lisämääräraha (70 000 euroa) myös säilyi budjetissa vuonna 2020.

Investointirahoilla toteutettiin seuraavat toimenpiteet:

- Vanhankaupunginlahden ruoppaussuunnitelman viimeistely ja koeruoppauksia
- Vanhankaupunginlahden (Lammassaaren) uuden piilokojun suunnittelu
- Vanhankaupunginlahden (Hakalanniemi) katselulavan suunnittelu
- Luonnonsuojelualueiden kulkua ohjaavan aitamalliston suunnittelu ja ensimmäiset toteutukset Kallahdenharjulle ja Pornaistenniemielle
- Harakan saaren nuotiopaikan rakentaminen
- Kallahden matalikon uudet opastaulut

Vanhankaupunginlahden ja Östersundomin hoito- ja viestintärahoilla suunniteltiin ja toteutettiin useita opastauluja, joissa esitellään Vanhankaupunginlahden luontoarvoja.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Vuosina 2019 ja 2020 muun muassa luonnonsuojeluohjelman toteuttamisesta vastaavan Luonto ja ympäristötietoisuus -tiimin henkilöresursseja kohdennettiin myös aiempaa enemmän nimenomaan luonnonsuojeluohjelman toteuttamiseen. Vuonna 2020 luonnonsuojeluohjelmaa edistävien henkilöiden tehtäville sovittiin aiempaa selkeämmät tavoitteet ja heidän töitään kohdennettiin aikaisempaa enemmän ohjelman edistämiseen. Lisäksi määräaikainen viestintäsuunnittelija ja luonnon virkistyskäytöstä vastaava ympäristötarkastaja tekivät luonnonsuojeluohjelmaa tukevia töitä. Myös tiimipäällikkö käytti paljon työaikaansa luonnonsuojeluohjelmaan liittyvien töiden edistämiseen ja prosessien kehittämiseen.

Lisäresurssit ovat toimialan selvityksen mukaan olleet avainasemassa luonnonsuojeluohjelman toteuttamisessa annetussa aikataulussa. Myös vuonna 2020 saavutettiin asetetut vuosittaiset eli kolmen luonnonsuojelualueen perustamisesitykset ja hoito- ja käyttösuunnitelmat saatiin vietyä kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston käsittelyyn. Vuoden aikana valmisteltiin myös usean muun alueen perustamisesityksiä. Toimialan selvityksen mukaan luonnonsuojeluohjelman edistäminen on hyvässä vauhdissa ja ohjelma saadaan pääosin toteutumaan Helsingin kaupungin omistamien alueiden osalta. Sen sijaan ohjelma ei tule toteutumaan valtion ja yksityismaiden osalta.

Toimialan selvityksen mukaan lisäresursseja tarvitaan myös jatkossa, jotta ohjelman toteutumisen myötä yhä suuremmasta määrästä luonnonsuojelualueita pystytään huolehtimaan niin, että ne kestävät yhä kasvavaa virkistyskäyttöä ja niiden luontoarvot saadaan säilymään. Ohjelman toteutumisen myötä luonnonsuojelualueiden määrä ja pinta-ala tulevat kaksinkertaistumaan ja Helsingissä tulee olemaan noin 90 luonnonsuojelualueita.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaiset toimenpiteet 😊

Luonnonsuojeluohjelmaan on tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisesti kohdennettu riittävät resurssit vuosina 2019 ja 2020. Luonnonsuojeluohjelma on kuitenkin voimassa vuoteen 2024 asti, eikä sen toteuttamiseen tarvittavien lisäresurssien jatkosta vuoden 2020 jälkeen ole varmuutta.

Toimenpiteiden vaikutukset toimintoon 😊

Luonnonsuojeluohjelmaa on onnistuttu toteuttamaan sille asetetussa aikataulussa sekä vuonna 2019 että vuonna 2020, kun taas vuosina 2016–2017 ennen lisäresurssien kohdentamista ohjelmaa toteutettiin suunniteltua selvästi hitaammassa aikataulussa.¹⁶ Toimenpiteiden vaikutukset luonnonsuojeluohjelman toteuttamiseen sille annetussa aikataulussa ovat siis toivotunlaiset.

¹⁶ Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2018, 86.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

4 YHTEENVETO SUOSITUSTEN VAIKUTTAVUUDESTA

Taulukoissa 1–3 esitetään yhteenveto arvioinnin tuloksista.

Taulukossa 1 on kuvattu vuoden 2017 arviointikertomuksen niitä suosituksia, jotka olivat edellisen vuoden seurannassa toteutuneet vain osittain tai eivät ollenkaan. Omistajaohjausta koskevat suositukset eivät ole edelleenkään toteutuneet, koska kaupunginhallitus ja kaupunginkanslia katsovat, että konsernijohtoon on tarkoituksenmukaista toimia tytäryhteisöjen hallituksessa ja koska konserniohjeen päivittämisestä ei pidetä tarpeellisena. Muidenkaan suositusten tilanne ei ole muuttunut, vaan ne ovat toteutuneet edelleen vain osittain. Osittain toteutuneista suosituksista kolmella on tunnistettu myönteisiä vaikutuksia.

Taulukko 1 Vuoden 2017 arviointikertomuksen suositusten tilanne syksyllä 2020

Arviointiaihe	Toimenpiteet	Vaikutukset
Sitovien tavoitteiden toteutuminen		
Kaupunginkanslian tulee jatkossa ottaa huomioon, että hankesuunnitelman mukainen toteutuminen edellyttää sekä budjetissa että aikataulussa pysymistä.	☹️	😊
Henkilöstön työhyvinvointi ja sairauspoissaolojen hallinta		
Kaupunginkanslian tulee yhteistyössä toimialojen kanssa kehittää työhynteisötasolle ulottuvia kannustimia osatyökykyisten palkkaamiseksi ja työssä jatkamisen tukemiseksi.	☹️	☹️
Toimitilojen käytön tehostaminen		
Kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee asettaa selkeät, velvoittavat tavoitteet toimitilojen käytön tehostamiselle tulevassa kiinteistöstrategiassa.	☹️	😊
Kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee parantaa tilankäytön tilastointia ja seurantaan siten, että tilamäärästä ja tilatyypeistä on saatavilla vertailukelpoinen tieto, jotta myös toimistotilojen tehokkuutta voidaan seurata.	☹️	☹️
Tavoitteena Suomen yritysmyönteisin kaupunki		
Kaupunginkanslian elinkeino-osaston tulee varmistaa, että viranhaltijoiden ongelmallisista kaksoisrooleista luovutaan.	☹️	😊
Asuntotonttien alennettujen vuokrien taloudelliset vaikutukset		
Kaupunkiympäristön toimialan ja kaupunginkanslian tulee parantaa taloudellisten vaikutusten esittämistä maa- ja asuntopolitiikan asiakirjoissa sekä tilinpäätöksessä.	☹️	☹️
Helsingin kaupungin asunnot Oy:n omistajaohjaus		
Omistajaohjauksen selkeyden kannalta olisi parempi, että konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallituksen tai sen konsernijaoston jäsenet, pormestari ja viranhaltijat eivät toimisi tytäryhteisöjen johdossa.	☹️	☹️
Kaupunginkanslian tulee valmistella konserniohjeen päivitys ottamaan huomioon aiempaa tiukempi esteellisyysääntely.	☹️	☹️

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Taulukossa 2 on kuvattu vuoden 2018 arviointikertomuksen suositusten tilanne. Kuttakin suositusta vastaavat luvuissa 3.1–3.7.3 esitetyt arviot. Arviointiaiheittain laskettu keskiarvo sekä keskiarvo yhteensä on laskettu pisteyttämällä hymynaamat seuraavasti: 😊=5, 😐=3, ja ☹=1. Kaikista suosituksista laskettu kokonaiskeskiarvo toimenpiteisiin ryhtymisen osalta oli 3,8 ja vaikutusten osalta 3,9.

Taulukko 2 Vuoden 2018 arviointikertomuksen suositusten tilanne arviointiaiheittain syksyllä 2020

Arviointiaihe	Toimenpiteet	Vaikutukset
Tilintarkastuksen johdosta annettujen suositusten seuranta	3	5
Johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että tilintarkastajan antamien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin ryhdytään viivyttelämättä havaittujen epäkohtien poistamiseksi.	😊	😊
Sitovien toiminnan tavoitteiden arviointi	4	5
Kaupunginkanslian tulee jatkossa kiinnittää huomiota siihen, että sitovan tavoitteen mittari vastaa asetettua sitovaa tavoitetta.	😊	😊
Kaupunginkanslian tulee tavoitetta asetettaessa määritellä, mihin suunnitelmaan toteuttaa verrataan, kun sitovaksi tavoitteeksi määritellään suunnitelman mukainen toteutus.	😊	😊
Talous		
Kaupungin talouden arviointi	3	5
Kaupunginkanslian tulee ilmoittaa talousarviossa todelliset menokasvutavoitteen laskennassa käytettävät oletukset ja esittää tilinpäätöksessä tavoitteen toteutumisen perusteet nykyistä läpinäkyvämmiin.	😊	😊
Tontinluovutuksen taloudelliset vaikutukset	5	4
Kaupunkiympäristön toimialan tulee parantaa tonttien hinnoittelun ja laskentaperiaatteiden avoimuutta ja selkeyttä edelleen uusien tontinluovutuslinjausten hyväksymisen jälkeen. Myös myynnin ja vuokraamisen vertailun laskentaperiaatteita tulee selkeyttää.	😊	😊
Kaupunkiympäristön toimialan tulee varmistaa uusien tontinluovutuslinjausten toteutus siten, että kaupungin taloudellinen etu ja asuntotuotannon tavoitteet tulevat molemmat huomioituiksi.	😊	😊
Strategia ja johtaminen		
Palkitsemisen yhdenmukaisuus ja tasa-arvoisuus	4	4,5
Kaupunginkanslian tulee varmistaa, että henkilöstöhallinnon järjestelmät ja aineistot mahdollistavat perusteettomien palkkaerojen havaitsemisen ja tukevat yhdenmukaista tehtävien vaativuuden arviointityötä.	😊	😊
Kaupunginkanslian tulee luoda esihenkilöille ja henkilöstölle läpinäkyvä kriteeristö sille, mikä on olennainen tehtävien vaativuuden muutos, jolla on palkkavaikutuksia.	😊	😊
Kaupunginkanslian tulee varmistaa, että toimialat ja liikelaitokset konkretisoivat työsuorituksen arviointitekijät yhteistoiminnassa henkilöstön ja henkilöstöjärjestöjen kanssa.	😊	😊
Kaupunginkanslian tulee seurata säännöllisesti sitä, myönnetäänkö henkilökohtaisia lisiä ja kertapalkkioita yhdenmukaisella ja tasa-arvoisella tavalla eri toimialoilla ja liikelaitoksissa.	😊	😊
Omistajapolitiikka		
Tavoitteiden asettaminen tytäryhteisöille ja niiden johdolle	3	3

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Kaupunginkanslian tulee kiirehtiä omistajastrategioiden valmistelua konsernijaostolle, jotta kaupunginhallitus voi nimetä markkinaehtoisesti toimivat yhtiöt ja päättää niiden omistajastrategiasta.	☹	☹
Kaupunginkanslian tulee sopia yhteistyössä valtuustoryhmien kanssa ennen seuraavia kuntavaaleja, miten erityisesti markkinaehtoisesti toimivissa yhtiöissä turvataan hallitustyöskentelyn riittävä jatkuvuus.	☹	☹
Kaupunginkanslian tulee määritellä yhteistyössä Helsingin kaupungin asunnot Oy:n kanssa, mitä kustannuksia ylläpitokustannuksiin sisällytetään, jotta tavoite ei ole ristiriidassa asuntokannan korjaustarpeiden kanssa.	😊	😊
Kaupunginkanslian yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan ja Helsingin Satama Oy:n kanssa tulee sujuvoittaa Jätkäsaaren liikennettä kaupunkikonsernin kokonaisedun mukaisesti.	☹	☹
Kaupungin vetovoima ja kansainvälisyys		
Ulkomaisten investointien, yritysten ja osaajien houkuttelu	3,7	4,3
Kaupunginhallituksen tulee edistää pääkaupunkiseudun yhtenäisen brändin luomista markkinoinnin edistämiseksi ja kansainvälisen tunnettuuden lisäämiseksi.	☹	☹
Kaupunginkanslian tulee lisätä englanninkielistä viestintää kaupungin toiminnasta ja palveluista.	😊	😊
Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee seurata englanninkielisen varhaiskasvatuksen ja opetuksen kysyntää, jotta aloituspaikkoja voidaan tarvittaessa lisätä.	☹	😊
Rakennettu ympäristö ja ekologinen kestävyys		
Uudisrakentamisen laadunvalvonta	5	4
Kaupunkiympäristön toimialan tulee kehittää rakennushankkeille mittareita, joilla voidaan seurata rakentamisen laadun kehittymistä.	😊	☹
Kaupunkiympäristön toimialan tulee edellyttää kaikkien hankkeiden urakoitsijoilta rakentamisen aikataulutuksen ja laaturiskien hyvää hallintaa esimerkiksi urakkaohjelmaan kirjatulla vaatimuksilla.	☹	☹
Kaupunkiympäristön toimialan tulee parantaa ja yhtenäistää rakennushankkeiden vastaanottoprosesseja esimerkiksi malliasiakirjojen ja ohjeiden avulla.	😊	😊
Päästövähennysten toteuttaminen	3,5	2,5
Kaupunkiympäristön toimialan tulee edistää liikenteen päästövähennystavoitteiden saavuttamista aiempaa vaikuttavammilla keinoilla.	☹	☹
Kaupunkiympäristön toimialan tulee edistää sähköisen liikenteen työryhmän suosituksia.	😊	☹
Kaupunkiympäristön toimialan tulee lisätä yhteistyötä yritysmaailman, kaupunkilaisten ja taloyhtiöiden kanssa päästövähennysten toteuttamiseksi.	😊	☹
Kaupunginkanslian tulee kiinnittää huomiota tytäryhteisöjen tavoitteiden valmistelussa siihen, että Helen Oy:n sitova talousarviotavoite olisi nykyistä ohjaavampi, esimerkiksi asettamalla vuositavoitteita hiilidioksidipäästöjen vähennyksille.	☹	☹
Luonnonsuojeluohjelman toteuttaminen	5	5
Kaupunkiympäristön toimialan tulee huolehtia siitä, että luonnonsuojelun tavoitteiden toteuttamiseen kohdennetaan riittävät resurssit.	😊	😊
Tulos yhteensä	3,8	3,9

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Kun tarkastellaan arviointiaiheita, joissa oli useampia kuin yksi suositus, parhaimmat arviot saivat sitovien toiminnan tavoitteiden arviointi, tontinluovutuksen taloudelliset vaikutukset, palkitsemisen yhdenmukaisuus ja tasa-arvoisuus sekä uudisrakentamisen laadunvalvonta. Heikoimmat arviot saivat arvioinnit ”tavoitteiden asettaminen tytäryhteisöille ja niiden johdolle” sekä päästövähennysten toteuttaminen.

Taulukossa 3 on kuvattu vuoden 2018 arviointikertomusta koskevan arvioinnin tulokset kriteereittäin sekä toimenpiteisiin ryhtymisen että toimenpiteiden vaikutusten osalta. Toimenpiteisiin on ryhdytty kattavasti: vain kahden suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ollut ryhdytty lainkaan. Yhden suosituksen osalta näytti siltä, että suosituksen mukaisia hyviä käytäntöjä oli uudisrakentamisessa käytössä, mutta aineisto ei kuitenkaan antanut vastausta siihen, onko kaikissa hankkeissa toimittu suosituksen mukaisesti. Suosituksista 88 prosenttia oli sellaisia, että toimialat, virastot ja liikelaitokset olivat ryhtyneet toimenpiteisiin vähintäänkin osittain. Myönteisiä vaikutuksia pystyttiin osoittamaan 52 prosentissa suosituksia. Reilu kolmannes suosituksista oli sellaisia, että tehtyjen toimenpiteiden vaikutuksia ei ollut vielä havaittavissa. Kahden suosituksen osalta vaikutuksia ei ole voinut olla, koska toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.

Taulukko 3 Yhteenveto suositusten vaikuttavuudesta toimenpiteisiin ryhtymisen ja toimenpiteiden vaikutusten osalta (N=25 suositusta).

Toimenpiteiden arvioinnissa käytetty kriteeri	Toimenpiteisiin ryhtyminen	Vaikutusten arvioinnissa käytetty kriteeri	Toimenpiteiden vaikutukset
😊 Kaikkiin suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty	12 suositusta (48 %)	😊 Vaikutukset ovat olleet myönteisiä	13 suositusta (52 %)
😐 Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty osittain.	10 suositusta (40 %)	😐 Vaikutuksia ei ole vielä havaittavissa.	9 suositusta (36 %)
😞 Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.	2 suositusta (8 %)	😞 Vaikutuksia ei ole voinut olla, koska toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.	2 suositusta (8 %)
☹ Käytettävissä oleva aineisto ei mahdollista arvioimista.	1 suositusta (4 %)	☹ Käytettävissä oleva aineisto ei mahdollista vaikutusten arvioimista.	1 suositusta (4 %)

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (JulKL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tarkastuslautakunnan vuoden 2018 arviointikertomuksessa käsiteltiin kymmentä arviointiaihetta, jotka kuuluivat 1. toimikunnan toimialaan. Niihin liittyen arviointikertomuksessa oli esitetty 25 suositusta, joiden vaikuttavuutta arvioitiin. Lisäksi arvioitiin vuoden 2017 arviointikertomuksen niitä suosituksia, jotka eivät edellisen vuoden seurannassa olleet toteutuneet lainkaan tai olivat toteutuneet vain osittain.

Arvioinnin perusteella voidaan todeta, että vuoden 2018 suositukset ovat kahta suositusta lukuun ottamatta johtaneet toimenpiteisiin. 48 prosenttia suosituksista oli sellaisia, että kaikkiin suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty. Lisäksi 40 prosentissa toimenpiteisiin oli ryhdytty osittain. Yhden suosituksen toteutumista ei pystytty arvioimaan. Kaksi suositusta ei ollut toteutunut. Niistä toinen liittyi markkinaehtoisten tytäryhteisöjen omistajastrategioihin ja toinen liikenteen päästövähennysten toteuttamiseen aiempaa vaikuttavammilla keinoilla. Myönteisiä vaikutuksia pystyttiin havaitsemaan 52 prosentissa suosituksista.

Vuonna 2017 annettujen suositusten toteuttamisessa ei ollut tapahtunut edistystä vuosi sitten tehtyyn seurantaan nähden. Edelleen kaksi suositusta on kokonaan toteuttamatta ja kuusi suositusta on toteutunut osittain.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

LÄHTEET**Tietopyyntöihin vastaajat aiheittain****Vuoden 2017 arviointikertomuksen suositukset:**

Henkilöstön työhyvinvointi ja sairauspoissaolojen hallinta

- Työhyvinvointipäällikkö, henkilöstöosasto, kaupunginkanslia 3.12.2020
- Työturvallisuuspäällikkö, henkilöstöosasto, kaupunginkanslia 22.2.2021

Toimitilojen käytön tehostaminen

- Hankepäällikkö, talous- ja suunnitteluosasto, kaupunginkanslia 11.12.2020.
- Erytissuunnittelija, rakennukset ja yleiset alueet, kaupunkiympäristön toimiala 4.12.2020.

Tavoitteena Suomen yritysmyönteisin kaupunki

- Elinkeinojohtaja, elinkeino-osasto, kaupunginkanslia 8.12.2020

Asuntotonttien alennettujen vuokrien taloudelliset vaikutukset

- Asunto-ohjelmapäällikkö, talous- ja suunnitteluosasto, kaupunginkanslia 7.12.2020
- Talousarviopäällikkö, talous- ja suunnitteluosasto, kaupunginkanslia 11.12.2020

Helsingin kaupungin asunnot Oy:n omistajaohjaus

- Konserniohjauksen päällikkö, talous- ja suunnitteluosasto, kaupunginkanslia 1.12.2020

Vuoden 2018 arviointikertomuksen suositukset:

Tilintarkastuksen johdosta annettujen suositusten seuranta

- kaupunginkanslia 8.1.2021
- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala 4.12.2020
- kaupunkiympäristön toimiala 5.1.2021
- sosiaali- ja terveystoimiala 4.12.2020
- palvelukeskusliikelaitos 10.12.2020
- rakentamispalveluliikelaitos 10.12.2020
- taloushallintopalveluliikelaitos 30.11.2020
- työterveysliikelaitos 5.1.2021
- liikenneliikelaitos 11.12.2020
- pelastuslaitos 2.12.2020

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Talouden arviointi

- Taloussuunnittelupäällikkö, kaupunginkanslia 11.12.2020

Tontinluovutuksen taloudelliset vaikutukset

- Tonttipäällikkö ja tiimipäällikkö, maaomaisuuden kehittäminen ja tontit, kaupunkiympäristön toimiala 16.12.2020

Palkitsemisen yhdenmukaisuus ja tasa-arvoisuus

- Henkilöstöpolitiikan johtaja, henkilöstöosasto, kaupunginkanslia 7.12.2020

Tavoitteiden asettaminen tytäryhteisöille ja niiden johdolle

- Konserniohjauksen päällikkö, talous- ja suunnitteluosasto, kaupunginkanslia 1.12.2020
- Liikenne- ja katusuunnittelupäällikkö, kaupunkiympäristön toimiala 14.12.2020

Ulkomaisten investointien, yritysten ja osajien houkuttelu

- Viestintäjohtaja, viestintäosasto, kaupunginkanslia ja toimitusjohtaja, Helsinki marketing 11.12.2020
- Pedagoginen asiantuntija, kehittämisen tuki, kasvatuksen ja koulutuksen toimiala 4.12.2020

Uudisrakentamisen laadunvalvonta

- Rakennuttamispäällikkö ja johtava asiantuntija, rakennukset ja yleiset alueet, kaupunkiympäristön toimiala 9.12.2020

Päästövähennysten toteuttaminen

- Konserniohjauksen päällikkö, kaupunginkanslia 1.12.2020
- Projektinjohtaja ja liikenne- ja katusuunnittelupäällikkö, kaupunkiympäristön toimiala 14.12.2020

Luonnonsuojeluohjelman toteuttaminen

- Tiimipäällikkö, ympäristöpalvelut, kaupunkiympäristön toimiala 7.12.2020

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

LIITTEET

Liite 1 Arvioinnin toteuttamissuunnitelma

Arviointiaihe		
Suositusten vaikuttavuuden arviointi, 1. toimikunnan vastuualue		
Suunnitelman laatija Minna Tiili		Pvm 17.8.2020
Arvioinnin ohjausryhmä Tarkastuslautakunnan 1. toimikunta		
Aloittamisaika lokakuu 2020	Valmistumisaika helmikuu 2021	Vastaava valmistelija, muut valmistelijat Minna Tiili, Petri Jäske, Aija Kaartinen, Liisa Kähkönen ja Jari Ritari
Arviointiaiheen tausta		
Tarkastuslautakunta on vakiintuneen käytännön mukaisesti tehnyt esittämiensä suositusten jälkiseurantaa ja raportoinut siitä arviointikertomuksessaan. Menettelystä on muodostunut käytäntö ainakin suurten kaupunkien tarkastuslautakuntien kohdalla. Toukokuussa 2015 voimaan astuneen kuntalain (410/2015) perusteluissa on todettu, että "tarkastuslautakunnan olisi hyvä seurata jälkikäteen arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten perusteella toteutettuja toimenpiteitä." Jälkiseurantaa ei siis ole kirjattu lakiin, mutta sitä suositellaan lain perusteluissa. Tarkastuslautakunta on hallintosäännön mukaisesti pyytänyt vuosittain arviointikertomuksen valmistuttua kaupunginhallitukselta ja tarpeelliseksi katsomiltaan lauta- ja johtokunnilta lausunnot arviointikertomuksessa esittämistään suosituksista. Lausunnot on toimitettu valtuustolle tiedoksi. Lisäksi valtuusto on, merkittyään arviointikertomuksen ja siihen annetut lausunnot tiedoksi, päättänyt kehottaa kaupunginhallitusta antamaan vuoden loppuun mennessä valtuustolle selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin toiminnasta vastaavat henkilöt ja tilivelvolliset ovat ryhtyneet arviointikertomuksen johdosta. Edellä mainittujen lisäksi tarkastuslautakunta on seurannut hallintokuntien toimenpiteitä arvioimalla säännöllisesti esittämiensä suositusten vaikuttavuutta. Suosituksien vaikuttavuutta arvioidaan kahden vuoden viiveellä, jotta keskushallinnolla ja toimialoilla on riittävästi aikaa ryhtyä toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten osalta. Vuonna 2020 arvioidaan arviointikertomuksessa 2018 asetettujen suositusten vaikuttavuutta. Kertomuksessa käsiteltiin yhteensä 18 aihetta. Niistä seitsemän liittyi tarkastuslautakunnan 1. toimikunnan vastuualueisiin ja kolmea aihetta käsiteltiin tarkastuslautakunnassa. Aiheisiin liittyviä suosituksia annettiin yhteensä 25. Vuonna 2020 arvioidaan ensimmäisen kerran tämän lisäksi sellaisia vuoden 2017 arviointikertomuksessa annettuja suosituksia, jotka eivät vielä edellisen vuoden (2019) seurannassa olleet toteutuneet lainkaan tai toteutuivat vain osittain. Tällaisia toteutumattomia tai vain osittain toteutuneita suosituksia oli 1. toimikunnan vastuualueella kahdeksan.		

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Vuoden 2017 arviointiaiheet ja niistä vielä vuonna 2019 vain osittain toteutuneet suositukset 1. toimikunnan osalta olivat:

SITOVIENTIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

- Kaupunginkanslian tulee jatkossa ottaa huomioon, että hankesuunnitelman mukainen toteutuminen edellyttää sekä budjetissa että aikataulussa pysymistä.

HENKILÖSTÖN TYÖHYVINVOINTI JA SAIRAUSPOISSAOLOJEN HALLINTA

- Kaupunginkanslian tulee yhteistyössä toimialojen kanssa kehittää työyhteisötasolle ulottuvia kannustimia osatyökykyisten palkkaamiseksi ja työssä jatkamisen tukemiseksi.

TOIMITILOJEN KÄYTÖN TEHOSTAMINEN

- Kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee asettaa selkeät, velvoittavat tavoitteet toimitilojen käytön tehostamiselle tulevassa kiinteistöstrategiassa.
- Kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee parantaa tilankäytön tilastointia ja seurantaan siten, että tilamäärästä ja tilatyypeistä on saatavilla vertailukelpoinen tieto, jotta myös toimistotilojen tehokkuutta voidaan seurata.

TAVOITTEENA SUOMEN YRITYSMYÖNTEISIN KAUPUNKI

- Kaupunginkanslian elinkeino-osaston tulee varmistaa, että viranhaltijoiden ongelmallisista kaksoisrooleista luovutaan.

ASUNTOTONTTIENTÄ ALENNETTUIJEN VUOKRIEN TALOUDELLISET VAIKUTUKSET

- Kaupunkiympäristön toimialan ja kaupunginkanslian tulee parantaa taloudellisten vaikutusten esittämistä maa- ja asuntopolitiikan asiakirjoissa sekä tilinpäätöksessä.

Lisäksi kaksi suositusta aiheessa ”HELSINGIN KAUPUNGIN ASUNNOT OY:N OMISTAJAJOHJAUS” eivät olleet lainkaan toteutuneet.

- Omistajaohjauksen selkeyden kannalta olisi parempi, että konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallituksen tai sen konsernijaoston jäsenet, pormestari ja viranhaltijat eivät toimisi tytäryhteisöjen johdossa.
- Kaupunginkanslian tulee valmistella konserniohjeen päivitys ottamaan huomioon aiempaa tiukempi esteellisyysääntely.

Vuoden 2018 arviointiaiheet ja niistä annetut suositukset olivat tarkastuslautakunnan yhteisissä aiheissa ja 1. toimikunnan vastuualueella seuraavat:

TILINTARKASTUKSEN JOHDOSTA ANNETTUIJEN SUOSITUSTEN SEURANTA

- johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että tilintarkastajan antamien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin ryhdytään viivyttämättä havaittujen epäkohtien poistamiseksi.

SITOVIENTIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

kaupunginkanslian tulee

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

- jatkossa kiinnittää huomiota siihen, että sitovan tavoitteen mittari vastaa asetettua sitovaa tavoitetta.
- tavoitetta asetettaessa määritellä, mihin suunnitelmaan toteumaa verrataan, kun sitovaksi tavoitteeksi määritellään suunnitelman mukainen toteutus.

KAUPUNGIN TALOUDEN ARVIOINTI

kaupunginkanslian tulee

- ilmoittaa talousarviossa todelliset menokasvutavoitteen laskennassa käytettävät oletukset ja esittää tilinpäätöksessä tavoitteen toteutumisen perusteet nykyistä läpinäkyvämmän.

TONTINLUOVUTUKSEN TALOUDELLISET VAIKUTUKSET

Kaupunkiympäristön toimialan tulee

- parantaa tonttien hinnoittelun ja laskentaperiaatteiden avoimuutta ja selkeyttä edelleen uusien tontinluovutuslinjausten hyväksymisen jälkeen. Myös myynnin ja vuokraamisen vertailun laskentaperiaatteita tulee selkeyttää.
- varmistaa uusien tontinluovutuslinjausten toteutus siten, että kaupungin taloudellinen etu ja asuntotuotannon tavoitteet tulevat molemmat huomioituiksi.

PALKITSEMISEN YHDENMUKAISUUS JA TASA-ARVOISUUS

kaupunginkanslian tulee

- varmistaa, että henkilöstöhallinnon järjestelmät ja aineistot mahdollistavat perusteettomien palkkaerojen havaitsemisen ja tukevat yhdenmukaista tehtävien vaativuuden arviointityötä.
- luoda esihenkilöille ja henkilöstölle läpinäkyvä kriteeristö sille, mikä on olennainen tehtävien vaativuuden muutos, jolla on palkkavaikutuksia.
- varmistaa, että toimialat ja liikelaitokset konkretisoivat työsuorituksen arviointitekijät yhteistoiminnassa henkilöstön ja henkilöstöjärjestöjen kanssa.
- seurata säännöllisesti sitä, myönnetäänkö henkilökohtaisia lisiä ja kertapalkkioita yhdenmukaisella ja tasa-arvoisella tavalla eri toimialoilla ja liikelaitoksissa.

TAVOITTEIDEN ASETTAMINEN TYTÄRYHTEISÖILLE JA NIIDEN JOHDOLLE

kaupunginkanslian tulee

- kiirehtiä omistajastrategioiden valmistelua konsernijaostolle, jotta kaupunginhallitus voi nimetä markkinaehtoisesti toimivat yhtiöt ja päättää niiden omistajastrategiasta.
- sopia yhteistyössä valtuustoryhmien kanssa ennen seuraavia kuntavaaleja, miten erityisesti markkinaehtoisesti toimivissa yhtiöissä turvataan hallitustyöskentelyn riittävä jatkuvuus.
- määritellä yhteistyössä Helsingin kaupungin asunnot Oy:n kanssa, mitä kustannuksia ylläpitokustannuksiin sisällytetään, jotta tavoite ei ole ristiriidassa asuntokannan korjaus-tarpeiden kanssa.

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

- kaupunginkanslian yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan ja Helsingin Satama Oy:n kanssa tulee sujuvoittaa Jätkäsaaren liikennettä kaupunkikonsernin kokonaisedun mukaisesti.

ULKOMAISTEN INVESTOINTIEN, YRITYSTEN JA OSAAJIEN HOUKUTTELU

kaupunginhallituksen tulee

- edistää pääkaupunkiseudun yhtenäisen brändin luomista markkinoinnin edistämiseksi ja kansainvälisen tunnettuuden lisäämiseksi.
- kaupunginkanslian tulee lisätä englanninkielistä viestintää kaupungin toiminnasta ja palveluista.
- kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee seurata englanninkielisen varhaiskasvatuksen ja opetuksen kysyntää, jotta aloituspaikkoja voidaan tarvittaessa lisätä.

UUDISRAKENTAMISEN LAADUNVALVONTA

Kaupunkiympäristön toimialan tulee

- kehittää rakennushankkeille mittareita, joilla voidaan seurata rakentamisen laadun kehittymistä.
- edellyttää kaikkien hankkeiden urakoitsijoilta rakentamisen aikataulutuksen ja laaturis- kien hyvää hallintaa esimerkiksi urakkaohjelmaan kirjatulla vaatimuksilla.
- parantaa ja yhtenäistää rakennushankkeiden vastaanottoprosesseja esimerkiksi malli- asiakirjojen ja ohjeiden avulla.

PÄÄSTÖVÄHENNYSTEN TOTEUTTAMINEN

Kaupunkiympäristön toimialan tulee

- edistää liikenteen päästövähennystavoitteiden saavuttamista aiempaa vaikuttavammilla keinoilla.
- edistää sähköisen liikenteen työryhmän suosituksia.
- lisätä yhteistyötä yritysmaailman, kaupunkilaisten ja taloyhtiöiden kanssa päästö- vä- hennysten toteuttamiseksi.

Kaupunginkanslian tulee

- kiinnittää huomiota tytäryhteisöjen tavoitteiden valmistelussa siihen, että Helen Oy:n sitova ta- lousarviotavoite olisi nykyistä ohjaavampi, esimerkiksi asettamalla vuositavoitteita hiilidioksidipääs- töjen vähennyksille

LUONNONSUOJELUOHJELMAN TOTEUTTAMINEN

Kaupunkiympäristön toimialan tulee

- huolehtia siitä, että luonnonsuojelun tavoitteiden toteuttamiseen kohdennetaan riittävät resurssit.

Tuloksellisuusnäkökulmat

Arviointi käsittelee annettujen suositusten vaikuttavuutta, mutta ei muita tuloksellisuuden näkökulmia.

Arviointi koko kunnan toiminnan laajuudessa

ARVIOINTIMUISTIO 23.2.2021

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2020 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Arviointi kattaa sen osan kunnan toiminnasta, jota suositukset käsittelevät.

Aiheeseen liittyvien suositusten jälkiseuranta

Arviointi on suositusten 2018 ja osittain myös 2017 jälkiseurantaa.

Arviointikysymykset ja -aineisto

Arvioinnin pääkysymys:

Mitä vaikutuksia tarkastuslautakunnan esittämillä suosituksilla on ollut?

Arvioinnin osakysymykset:

1. Mihin tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esittämien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin keskushallinto ja toimialat ovat ryhtyneet?
2. Mitä vaikutuksia suosituksen mukaisilla toimenpiteillä on ollut?

Mikäli kaikkien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty, pyydetään tarkempi selvitys siitä, miksi toimiin ei ole ryhdytty. Toimenpiteiden ja vaikutusten toteutumista arvioidaan kolmiportaisella asteikolla:

	Toimenpiteet	Vaikutukset
😊 Toteutuu täysin	Kaikkiin suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty.	Vaikutukset ovat olleet myönteisiä.
😐 Toteutuu osittain	Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty osittain.	Vaikutuksia ei ole vielä havaittavissa.
😞 Ei toteudu lainkaan	Suosituksen mukaisiin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.	Vaikutuksia ei ole voinut olla, koska toimenpiteisiin ei ole ryhdytty.
🚫 Tietoa asiasta ei ole saatavilla	Käytettävissä oleva aineisto ei mahdollista toimenpiteiden arvioimista.	Käytettävissä oleva aineisto ei mahdollista vaikutusten arvioimista.

Aiempien vuosien arvioinneissa ei ole tullut esiin, että suosituksilla olisi ollut negatiivisia vaikutuksia. Mikäli näin tapahtuu, se huomioidaan erikseen.

Arviointi suoritetaan perehtymällä kaupunginhallituksen ja lauta- sekä johtokuntien tarkastuslautakunnalle toukokuussa 2019 antamiin lausuntoihin ja kaupunginhallituksen valtuustolle joulukuussa 2019 antamaan selvitykseen arviointikertomuksen johdosta suoritetuista toimenpiteistä. Lisäksi tehdään sähköpostitiedustelu asianomaisen palvelukokonaisuuden johdolle tai muille tahoille sen mukaan, miten aiheesta arvioidaan saatavan riittävä vastaus.

Rajaukset

Suosituksien vaikuttavuutta arvioidaan siten, että 1. toimikunta käsittelee 1. toimikunnan aiheet ja 2. toimikunta 2. toimikunnan aiheet. Tarkastuslautakunnassa käsitellyt aiheet, eli talouden arviointi, tavoitteiden toteutuminen ja arviointikertomuksessa esitetty tilintarkastuksen johdosta annettujen suositusten seuranta käsitellään 1. toimikunnan muistiossa.